Nr. 195 NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM

Kraków, Czwartek 28 Sierpnia 1924.

Rok XLIII.

Prenumerata miesięczna:
Bez odnoszenia . . . . . 3·40 zł.
Z odnoszeniem . . . . . 3·60 „
Z przesyłką pocz. . . . 4·20 „
Za granicą . . . . . . . 7·— „
Cena numeru 15 groszy
Adres Redakcji: ul. Jagiellońska L. 10.
Telefon 41. Międzymiast. 1572.
Adres Administracji: ul. Jagiellońska L. 10.
Telefon 241.

# N REFORMA

…nnie o godzinie 3 po południu

Ceny ogłoszeń za 1 wiersz milimetrowy:
Zwykłe . . . . 10 gr.
Nekrologi . . . . 20 „
Nadesłane . . . . 25 „
Po kronice . . . . 30 „
Na I-szej stronie . . 40 „
Drobne od słowa . . 7 „
(najmniej 10 słów)
Układ tabelaryczny 50% drożej.
Nekrologi do 60 mm o 50% taniej.
Załączniki wedle umowy.
Nr czeku P. K. O. 400.402.



## Zgubne zamysły i objawy

Kraków, 26 sierpnia.

(ST. M.) Od dłuższego już czasu po biurach, ankietach, komitetach i radach ministerjalnych i gospodarczych rozważana wciąż jest kwestja zwiększenia wywozu żywności za granicę — tak, jakby on dotąd nie był jeszcze dostateczny. Tymczasem tysiące wagonów z żywnością wyjeżdżają bezustannie z kraju, wywieziono już ponad sto tysięcy sztuk nierogacizny, mięso drożeje, opłatę wywozową od żyta zniżono do 1 zł. od 100 klg., co na eksporterów podziałało jak najlepsza zachęta, cena chleba i mąki podnosi się z każdym dniem...

Dokąd nas to zaprowadzi? Należy uprzytomnić sobie tylko jeden fakt: **w styczniu i lutym,** a więc dawno po zbiorach i w wigilję przednówku, **korzec czyli „metr“ żyta kosztował u nas 10 złotych** — obecnie w sierpniu, **tuż po żniwach, kosztuje 20 złotych,** czyli podwójnie. Jest to taka zwyżka, że wydźwignęła ona drożyznę polską na pierwsze miejsce w Europie i Ameryce...

Smutne to nasze „pierwszeństwo“ napełnia wszystkich ludzi dobrze i zdrowo myślących przerażeniem. Tembardziej, że drożyzna ta przychodzi w czas groźnego ogólnego kryzysu gospodarczego, bezrobocia obejmującego setki tysięcy pracowników fizycznych i tysiące przemysłowych, w czas obniżki zarobków, zastoju produkcji, a zatem skurczenia się dochodów społeczeństwa. W takich momentach wzrost drożyzny środków żywności nietylko bezpośrednio zaostrza przesilenie, ale także na dłuższą metę — powiększając koszta wyżywienia pracowników, czyli koszta produkcji — uniemożliwia zwalczenie przesilenia, możliwe jedynie na drodze potanienia produkcji i wzmożenia naszego eksportu **przemysłowego.**

Ten stan rzeczy wymaga natychmiastowego przeciwdziałania — przedewszystkiem sfer rządowych, w pierwszym rzędzie premjera p. Grabskiego, sanatora skarbu i waluty, któremu ten niesamowity wzrost polskiej drożyzny może przewrócić całą sanację drogą powiększenia wydatków rzeczowych i personalnych (na pensję) skarbu państwu — i zdewaluować złotego bez formalnego obniżenia jego kursu, natomiast przez obniżenie jego siły kupna. Tymczasem jednak najwyższe sfery rządowe (jeżeli nie sam premjer, to w każdym razie inne „koła ministerjalne“) dały się uwieść i przekonać zgubnej i fałszywej — a podsuniętej przez stronę zainteresowaną w eksporcie żywności — teorji, że dla utrzymania równowagi naszego bilansu płatniczego w obrocie handlowym z zagranicą powinniśmy rozpocząć masowy wywóz ziemiopłodów, bydła i nierogacizny.

Walczyć ze złą wolą tylko argumentami rozumowemi — to zamało. Daremnem byłoby przypominanie tego, cośmy na tem miejscu tylokrotnie rozważali — że wogóle wywóz nie przerobionych surowców, specjalnie surowców rolnych, jest dla całości gospodarki krajowej zawsze mniej korzystny, niż wywóz fabrykatów przemysłowych. Że specjalnie dla kraju takiego, jak nasz, który jest już tylko w 60—65 proc. rolniczy, w dodatku kraju o glebie naogół ubogiej, który — przy obecnym stanie swej kultury rolnej — nie ma zboża dość nawet dla własnego wyżywienia przy średnim urodzaju — wywóz żywności, szczególnie zaś zboża, — jest rzeczywistem zubożeniem jego gospodarczego bilansu. Powtarzanie tych rzeczy, znanych zresztą dobrze, jest niewątpliwie przekonywujące dla szerokich warstw społecznych, które fatalny skutek wzrostu drożyzny środków żywności już czują na sobie. Nie „przekona“ jednak bynajmniej tych, którzy właśnie drogą zubożenia tych szerokich warstw społeczeństwa chcą pomnożyć własne majątki. — Trzeba bowiem powiedzieć wyraźnie, że podszepty, domagania się i „ad hoc“ klecone „teorje“ wywozowe wychodzą z najciemniejszego kąta naszych „sfer gospodarczych“ — z tych kół zjednoczonego paskarstwa i spekulacji, które już ograbiły państwo i społeczeństwo na inflacji, kredytach skarbowych, dewaluacji, podnoszeniu cen towarów przemysłowych, a teraz chcą ograbić je do reszty na wywozie żywności i podbijaniu jej cen. Że przy tej „okazji“ zachwieją one równowagą skarbu, poderwą wartość z takim trudem stworzonego i utrzymywanego normalnego polskiego pieniądza, że spowodują ruinę i nędzę szerokich warstw — to nie jest dla tych kół dostatecznie przekonywującym i przestraszającym argumentem.

Dla opinji jednak publicznej i dla tych, którzy — jak premjer i cały rząd — dźwigają na sobie odpowiedzialność za losy całości, groźny moment wzrostu drożyzny, wywołanego zgubnemi zamysłami i machinacjami spekulacji żywnościowo-wywozowej, powinien być przejawem, który w tej chwili musi skupić na sobie całą troskę i uwagę. Grozi on bowiem — obok wszelkich innych — także zaostrzeniami socjalnej natury, komplikacjami i wstrząśnieniami, na które nie możemy narażać naszego organizmu państwowego i społecznego właśnie w dobie ostrego przesilnia gospodarczego, a jednocześnie w czasie, kiedy cała Europa zaczyna się przystosowywać do normalnego, pokojowego układu stosunków gospodarczych i współżycia narodów — tego normalnego układu, do którego nam może najdalej. W tym właśnie czasie rozpoczęcie walki z drożyzną i wywołującą ją spekulacją, jest nakazem nietylko rozumu stanu, ale także nakazem groźby — niebezpieczeństwa przed drzwiami.

## Rząd powstrzyma wywóz żyta i nie dopuści do rozpętania drożyzny

**Warszawa,** 26 sierpnia (PAT). Niezwłocznie po swoim przyjeździe do Warszawy prezes Rady ministrów i minister skarbu Grabski celem zapobieżenia dalszemu wzrostowi drożyzny odbył w ministerstwie skarbu konferencję, na którą byli wezwani dyrektor departamentu Młynarski, Baczak, zastępca generalnego sekretarza komitetu ekonomicznego ministrów Sygietyński, naczelnik wydziału handlu zagranicznego ministerstwa przemysłu i handlu, oraz p. Schwalbe z ramienia ministerstwa spraw wewnętrznych.

W rezultacie narad zdecydowano na razie w zupełności **powstrzymać wywóz żyta, oraz uruchomić akcję kredytową dla umożliwienia utrzymania cen mąki** na poziomie 31 i cen chleba na poziomie 34. Niewątpliwe jest, że nieurodzaj, jaki mamy w obecnym roku, wprowadza podrożenia, jak w innych krajach, niemniej jednakże **rząd nie dopuści do rozpętania drożyzny ponad normy konieczności.**

—oo—

## O powołanie marszałka Piłsudskiego do armji zadecyduje Sejm

(Telefonem od naszego korespondenta).

**Warszawa,** 26 sierpnia „Echo Warszawskie“ donosi, że na Radzie politycznej, odbytej w Spale, **zapadła uchwała, że rząd nie powinien wycofywać w[illegible] w lutym do Sejmu projektu o organizacji najwyższych władz wojskowych.** Projekt powyższy przewiduje **przywrócenie stanowiska naczelnego inspektora armji, które to stanowisko powierzonoby marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu.** Na naradzie w Spale wyrażono pogląd, iż przeprowadzenie tej nominacji **w drodze dekretu nie odpowiadałoby wymogom konstytucyjnym. Powołanie marszałka Piłsudskiego na stanowisko naczelnego inspektora armji jest zatem zależne od uchwalenia tej ustawy przez Sejm.**

—oo—

## Następstwa traktatu angielsko-sowieckiego dla Polski

### Rosja obowiązana jest do restytucji mienia polskiego

„Gazeta Warszawska“ w artykule wstępnym zestawia artykuły 6, 7, 8, 9 i 11 traktatu angielsko-sowieckiego z artykułem 20 traktatu ryskiego, który głosi, co następuje:

„Polsce i jej obywatelom i osobom prywatnym **przyznane są wszystkie te prawa,** które pośrednio i bezpośrednio **były lub będą udzielone jakiemukolwiek trzeciemu państwu i jego obywatelom“.**

Jasna jest rzeczą — stwierdza „Gazeta“ — że wszystkie ustępstwa **uzyskane przez rząd angielski dla obywateli angielskich, stają się automatycznie także udziałem obywateli polskich.** Artykuł 10 traktatu londyńskiego jest dla nas **szczególnie ważny,** ponieważ wprowadza na porządek dzienny **kwestję odszkodowań i restytucji mienia dla tysięcy obywateli polskich, wydziedziczonych przez rząd sowiecki z majątków bez grosza odszkodowań.** „Gazeta“ przewiduje, że rząd jak najszybciej zajmie się tą sprawą.

—oo—

## Ukraińcy ze skargą na Polskę przed Ligą Narodów

Ze Lwowa donoszą:

Tutejsze ukraińskie koła polityczne oczekują z niecierpliwością zgromadzenia Ligi Narodów, ze względu na możliwość poruszenia na niej **sprawy mniejszości narodowych w Polsce.** Zebranie materjałów, **oskarżających Polskę** o rzekome niewykonanie zobowiązań wobec mniejszości narodowych, w myśl dodatkowych protokołów do decyzji Rady ambasadorów w Paryżu dnia 13 marca 1923 r., zajął się gorliwie **Petruszewicz.** On też czyni starania, aby wyszukać kogoś z delegatów Ligi Narodów, który zechciałby się podjąć poruszenia tej sprawy.

## Nacjonaliści i komuniści niemieccy odrzucają plan Dawesa

### „Drugi Wersal“ dla Niemiec

**Berlin,** 26 sierpnia. (PAT). Na wczorajszem posiedzeniu Reichstagu rozpoczęła się dyskusja nad deklaracjami rządowemi połączona **z pierwszem czytatniem ustaw, związanych z wykonaniem planu Dawesa.** Przedstawiciel nacjonalistów Hergt oświadczył, że nacjonaliści widzą przed sobą tylko jedną drogę, to jest **odrzucenie wspomnianych ustaw.** Na uwagę zasługuje zdanie, w którem Hergt zaznaczył, że minister spraw zagranicznych oddaje się złudzeniu, twierdząc, że ze strony Niemiec przez cały rok mogłoby nie być żadnego uchybienia.

**Przedstawiciel socjalistów** polemizował z wywodami Hergta i **uzasadniał aprobujące układ londyński stanowisko socjalnych demokratów.**

**Przedstawiciel centrum oświadczył, że partja jego głosować będzie za umową londyńską,** układ londyński bowiem porównany z dotychczasowem położeniem, stanowić będzie niezaprzeczoną poprawę.

Komunistka Gałko oświadczyła, że **program Dawesa stwarza z Niemiec kolonję ententy.** Mówczyni zaleca jako jedynie możliwe rozwiązanie dla Niemiec **sojusz z Rosją sowiecką, gdyż nie Londyn ale Moskwa może przynieść Niemcom ratunek.**

Poseł **Wullo,** narodowy socjalista, stwierdza, że układ londyński **jest drugim Wersalem. Narodowi socjaliści jednogłośnie odrzucają przedłożone ustawy.**

### Zmiana stanowiska nacjonalistów

Dzienniki berlińskie donoszą **o zmianie stanowiska parlamentarnej frakcji niemieckich nacjonalistów** wobec planu Dawesa, mianowicie pod wpływem swoich przywódców frakcja nacjonalistów **nie uchwaliła dla swoich członków przymusu** głosowania przeciwko ustawom Dawesa, lecz pozostawia swoim członkom **wolną rękę** podczas głosowania nad odnośnemi ustawami.

### Rozstrzygnięcie zapadnie we czwartek

**Berlin,** 26 sierpnia (PAT). Konwent senjorów Reichstagu postanowił odbyć drugie czytanie ustaw Dawesa na posiedzeniu jutrzejszem. **Trzecie czytanie oraz decydujące głosowanie odbędzie się w czwartek.**

## Nacjonaliści gdańscy przeciw Polsce i umowie londyńskiej

**Gdańsk,** 26 sierpnia (AW). Odbył się tu przegląd sił bojowych partji narodowo-niemieckich. Poseł do sejmu gdańskiego Ryfert wzywał na tem zgromadzeniu do zjednoczenia się wszystkich Gdańszczan pod sztandarem **cesarsko-niemieckim czarno-biało-czerwonym.** Inne mowy zawierały również **wszechniemieckie momenty.** Senator Bosselmann wyraził niezadowolenie ze szwajcarskiego pułkownika, stojącego na czele Rady portu, oświadczając, że **nie do niego** powinno należeć rozstrzyganie wszystkich ważnych kwestyj gospodarczych, dotyczących portu gdańskiego.

Dyrektor magistratu Brunzen biadał nad tem, że Gdańsk jest **otoczony przez wrogów,** z których najważniejszym **jest Polska.** Największem niebezpieczeństwem, jakie z tej strony zagraża Gdańskowi, jest **budowa portu dla wyładowania amunicji na Westerplatte.** Senat jest jednak w trudnem położeniu, bo oprócz **licznych Polaków** jest także w Gdańsku dużo **socjalistów,** którzy stanowią żywioł niepatrjotyczny. Część burżuazji występuje również przeciwko rządowi.

Po kilku jeszcze mowach, utrzymanych w tym samym duchu nacjonalizmu wszechniemieckiego, zebrani wypowiedzieli się przy hucznych okl askach przeciwko **przyjęciu planu Dawesa** i warunkom umowy londyńskiej.

—oo—

## Komuniści w Estonji wzywają do mordów

(Telefonem od naszego korespondenta).

**Warszawa,** 26 sierpnia. Z Wilna donoszą: Według wiadomości nadchodzących z Rewla, komitet estońskiej partji komunistycznej rozrzucił tam proklamacje, w których **komuniści przyznają, że poseł do parlamentu estońskiego Nalson został przez nich zamordowany.** Komuniści wzywają w dalszym ciągu **do mordowania wszystkich prowokatorów, szpiegów i zdrajców.** Nanelsonowi był dany termin miesięczny do „opamiętania się“ i do powrotu do partji, nie chciał jednak skorzystać z ostrzeżenia. Robotnicy estońscy — twierdzi proklamacja — powinni być dumni ze swoich towarzyszy, którzy zamordowali zdrajcę.

KAZIMIERZ SOSNOWSKI.

## Z Żywieczyzny

(Dokończenie).

II.

**Góry żywieckie. — Ruch turystyczny. — Komunikacja. — Oddziały Towarzystwa Tatrzańskiego. — Plan wielkiego turystycznego szlaku Beskidowego. — Otwarcie nowego schroniska pod Pilskiem. — Stosunki pograniczne.**

W przeciwieństwie do słabego ruchu letniskowego, kwitnie w Żywieczyźnie bardzo bujny ruch turystyczny. Różne na to składają się powody. Najważniejszym jest ten, że w Żywieczyźnie stoją najpotężniejsze po Tatrach góry polskie, drugim powodem są wyborne połączenia kolejowe w różnych kierunkach, trzecim jest bliskość gęsto zaludnionych ośrodków przemysłowych.

Wyniosłe pasma gór, otaczające zewsząd kotlinę żywiecką, należą do różnych działów Beskidów Zachodnich. Od wschodu opadają w nią stoki Babiogórskiego pasma, od północy zamyka ją Beskid Polski, od zachodu Beskid Śląski, a od południa wygiętem zakolem otacza ją główny łuk Karpat z potężnem Pilskiem, Romanką i Wielką Raczą na czele. O tem, czem dla ruchu turystycznego jest B a b i a G ó r a (1725 m.), mająca już charakter wysokogórski czyli alpejski, nie potrzebujemy się rozwodzić. Frekwencja turystów w stosunku do przedwojennej, wzmogła się tu przynajmniej dziesięciokrotnie, a dwa schroniska, piętrowe kamienne, niemieckie, i niedawno rozszerzone drewniane polskie, ledwie zdołają pomieścić coraz liczniejsze rzesze turystów. Po Babiej Górze najliczniej przez turystów uczęszczana jest skromna M a g ó r k a (933 m.) nad Białą i K l i m c z o k (1119 m.) nad Bielskiem, a to dlatego, że obie te góry mają po dwa schroniska, ścieszki dokładnie farbami znaczone i tory saneczkowe. Góry żywieckie i śląskie są turystycznie bardzo dobrze zagospodarowane, od dawnych lat bowiem pracuje nad tem niemiecki Beskider-Verein, którego schroniska szczytowe są na sposób hotelowy przyzwoicie, nawet z konfortem urządzone i to tak dla letniej, jak i zimowej turystyki.

Prócz gór wymienionych, ściąga jeszcze licznych turystów G ó r a B a r a n i a (1214 m.) ze źródłami Wisły, najdostępniejsza od strony Milówki, dalej potężne S k r z y c z n e (1250 m.), które piętrzy się ostro nad Szczyrkiem, jak Giewont nad Zakopanem. W i e l k a R a c z a (1236 m.) koło Zwardonia, sławna ze wspaniałego widoku na wszystkie pasma słowackich Karpat. R o m a n k a (1366 m.), R y c e r z o w a (1207 m.), M e n c z o ł (1165 m.), a wreszcie olbrzymie P i l s k o (1557 m.), stojące na samej granicy między Jeleśnią a Półhorą.

W latach przedwojennych panował w tych górach także żywy ruch turystyczny, lecz prawie wyłącznie niemiecki, tak szowinistycznie nastrojony, że na tablicach orjentacyjnych dawano napisy tylko niemieckie. Zamiast czuć się gośćmi, Niemcy narzucali się w tych czysto polskich górach, jako wyłączni panowie i gospodarze. Reakcję przeciw temu wszczął ś. p. dr Hugo Zapałowicz, założyciel B a b i o g ó r s k i e g o O d d z i a ł u Tow. Tatrzańskiego; wydanie pierwszego polskiego Przewodnika po Beskidzie Zachodnim przez sandecki Oddział Tow. Tatrzańskiego, założenie Oddziału tegoż Towarzystwa w C i e s z y n i e, a ostatnio górnośląskiego w K a t o w i c a c h, dokonało tego, że obecnie w Żywieczyźnie polska turystyka ma stanowczą przewagę.

Połączenia kolejowe ma Żywiec wyborne. Na linji Sucha—Żywiec—Zwardoń kursują na dobę trzy pary pociągów osobowych, zaś linję Żywiec—Bielsko—Dziedzice przebiega dziennie około 30 pociągów. Z Krakowem ma Żywiec kilka bezpośrednich połączeń na dobę, a 4½ godz. jazdy, nadto ma bezpośrednie pociągi do Warszawy i Lwowa. W sezonie letnim kursują w dni świąteczne specjalne pociągi turystyczne z Górnego Śląska, prawie zawsze pełne, zwożące całe setki turystów. Kursowały one i w latach przedwojennych prosto z Wrocławia, lecz zwoziły zażartych Prusaków, teraz zwożą nam kochanych rodaków. Oddział Górnośląski, choć świeżo zawiązany, jest jednak liczebnie dość silny i zasobny, to też w grupie Raczańskiej, która mu do gospodarki przypadła, rozwinie niezawodnie żywą działalność. W najbliższym czasie ma przystąpić do urządzenia schroniska na Baraniej Górze.

Towarzystwo Tatrzańskie poczęło w ostatnim czasie zwracać baczniejszą uwagę na Beskidy i chcąc skoordynować działalność swych prowincjonalnych oddziałów w jedną całość, przedłożyła im plan wytyczenia wielkiego szlaku turystycznego przez wszystkie najważniejsze szczyty beskidowe, przez Pieniny, przez zdrojowiska od Ustronia na Śląsku począwszy, a na Krynicy skończywszy. Na tym, około 200 kilometrów długim szlaku, mają powstać w odpowiednich odstępach noclegowe schroniska. Gdy plan ten w całości zostanie wykonany, turystyka polska będzie się miała czem pochlubić. Krokiem wstępnym do jego wykonania jest rozpoczęcie budowy schroniska w Gorcach przez nowotarski oddział i otwarcie dnia 27 lipca b. r. nowego s c h r o n i s k a p o d P i l s k i e m przez Babiogórski oddział ze Żywca.

Wspaniała ta góra, po Babiej najwyższa w Beskidach, 200 metrów ponad linję lasów wyniesiona, obfita w pralasy, w śliczne i rozległe hale owczarskie, mające u podnórza piękny wodospad, na szczycie florę alpejską, bujny kosodrzew i przepiękną panoramę na Tatry, Beskidy, Orawę, góry Fatra, góry Liptowskie i i. — oddawna potrzebowała schroniska pod szczytem. Że nie tam, ale u podnórza góry stanęło, sprawił zbieg okoliczności. Właściciel lasów tutejszych, arcyksiąże Karol Stefan ze Żywca, budował gajownię koło granicy słowackiej pod przełęczą Glinną (809 m.). Chcąc wykorzystać sposobność, zarząd żywieckiego oddziału, nie posiadający funduszów na własną budowlę, prosił arcyksięcia, aby kazał dobudować jedną izbę noclegową dla turystów. Prośbie tej właściciel uczynił zadość w ten sposób, że polecił wystawić bardzo ładny i obszerny budynek, z którego dwie przyzwoite, frontowe stancje z piecami, dużą werandą i poddasze, oddał bezinteresownie oddziałowi Babiogórskiemu w nieograniczoną co do czasu używalność. Wspaniały ten podarunek dla turystyki polskiej ze strony arcyksięcia Karola Stefana, zasługuje zaiste na duże uznanie i wdzięczność sfer turystycznych.

Schronisko pod Pilskiem oddalone jest od stacji kolejowej w Jeleśnej o 13 klm., a 1 klm. od granicy słowackiej. Może ono być punktem wyjścia nie tylko na Pilsko (około 3 godzin), ale przez Półhorę także na Babią Górę (około 6 godzin), a z powodu tego, że stale będzie w nim mieszkał gajowy (Jan Biernat, Korbielów p. Jeleśna), będzie nie tylko latem ale i zimą dla narciarzy otwarte. Za używalność na prawach członków Tow. Tatrz. zaopatrzy nowe schronisko w prowizoryczne urządzenie bielski Wintersportklub, dając przez to wyraz chęci zgodnego współżycia z turystami polskimi. Całkowite urządzenie otrzyma schronisko dopiero w przyszłym roku.

Na uroczystość otwarcia schroniska zjechała się z Żywca, Jeleśni, Bielska prawie setka osób, między nimi dyrektor browaru, Fox, insp. Nowotarski, inż. Fuczik, Sokolstwo z p. Rakowskim, młodzież akademicka i t. d., z ramienia zarządu głównego Tow. Tatrzańskiego przybył prof. Sosnowski. Otwarcia dokonał zasłużony prezes żywieckiego oddziału, inż. Mączyński, a w przemówieniu swem zaznaczył, że oddział nie stanie w pracy i dążyć będzie jeszcze do postawienia schroniska pod szczytem Pilska, a nadto do zastąpienia szczupłego już na dziś schroniska na Babiej Górze, nowem, godnem tej „Królowej Beskidów“, poczem wyraził wyrazy wdzięczności dla fundatora schroniska, a zebrani wznieśli okrzyk na jego cześć. Reprezentant zarządu głównego wypowiedział wyrazy szczerego uznania dla obecnego zarządu oddziału, który rozrósł się do liczby 200 członków, dokonał kilku ważnych czynów; następnie wskazał na zadania, jakie czekają oddział w związku z całokształtem prac turystycznych i wyraził radość z powodu wzrostu polskiej turystyki w żywieckich górach. Na śpiewach, muzyce, tańcu i zabawach upłynęło zebranym kilka godzin w sposób nader miły.

Prace nad wytyczeniem polsko-słowackiej granicy jeszcze nie są ukończone. Za węgier-

## Wesoły wieczór w „Bagateli“

(p) Jak było z tą „nagością“, przez antytezę głoszoną w tytule drugiego wieczoru kabaretowego, urządzonego przez artystów z „Qui pro quo“, bynajmniej nie myślę zdradzać. Jako „pedagog“ jednak zapowiedzieć muszę, że o ile kto przypadkiem właśnie wrócił z nad morza, gdzie na plaży (szczególnie, naszej kochanej, rodzimej plaży, tak młodzieńczo jeszcze rozkoszującej się odzyskaną swobodą) dostatecznie miał możność do zahartowania swych nerwów, ten niechaj nie lęka się nagości, którą mu na gościnnym występie pokaże tak skąpa w tym wypadku Warszawa.

Zresztą — zaręczam, że wszelkie braki w tym kierunku wynagrodzi przepyszna linja kształtów, któremi zabłyśnie p. Alicja Reńska w uroczym tańcu, rozsnutym jako marzenie senne do wtóru pięknego śpiewu p. Rogińskiej. Domniemaną „stratę“ powetuje zresztą przepysznie wygłoszony monolog p. Latajnera-Lawińskiego, który wprawdzie nie pokazuje się (niestety!) w całej swej nagości, lecz za to wygłasza prześmiesznie „uczony“ wywód p. Tennenbauma (bardzo dowcipnie pomyślany) na temat nagości, jako akcesorjum nieodłącznego, z którem człowiek już na świat przychodzi...

Nie mniej i inne punkty programu w całej nagości okażą owe cudowne „kłamstwo życia“, jakiem jest złuda pieśni i humoru, czy nawet miłosnego nastroju. Tak wybitne walory głównych wykonawców — pp. Koszutskiego, Latajnera, Rentgena i Windheima, oraz pp. Reńskiej i Rogińskiej — już z racji pierwszego wieczoru szczegółowo podkreśliłem, obecnie jeszcze raz szczerze [illegible] by kto tylko może (oj-ten zwalory[illegible]y „złoty“ Windheim!) skorzystał z okazji i [illegible] — a jeśli zna, jeszcze raz usłyszał — na[illegible] doskonałych kabarecistów o dużym artystycznym zakroju, z których każdy jest odrębną, ciekawą indywidualnością, a z pośród których (nie można tego przemilczeć) bardzo interesująco i szlachetnie zarysowuje się artystyczna osobowość p. Rentgena.

Doskonałym popisem ich rodzajowych zdolności, w karykaturalnym rysunku postaci, gestu i mimiki przekomicznie pokazanych przez pp. Lawińskiego, Windheima, Koszutskiego, Rentgena, był chór oryginałów „Bałagańczykiem“ przezwany, a wzmocniony przez p. Ostrowskiego, przedewszystkiem zaś przez kabaretowy występ gościnny p. L. Zbutkiego, dowcipnie sprawującego batutę. Wreszcie i tym razem zarysują się znów „cienie czarodziejskie“, w nowym układzie, według pomysłu konferencjera p. Jastrzębca, z draliną spadającą publiczności na głowę.

Nie zabraknie i „aktualnych“ utworów (między innemi i w układzie naszej rodzimej autorki p. J. Migowej), choć co do tych, to osobiście radziłbym opuścić ów groźnie brzmiący anti-arystokratyczny dytyramb, może nie tyle ze względu na tę „arystokrację“ miejsc pierwszorzędnych (choć i tutaj może się zdarzyć... nie à propos), ile raczej ze względu na tę „demokrację“ miejsc dalszych, dającą się tak łatwo zaniepokoić nastrojem... w kabarecie.

Zatem, chociaż skłaniam się raczej ku warszawskiej manjerze wieczorów kabaretowych, wiążących lekki humor z satyrą polityczną, wolałbym w każdym razie dobry humor, niźli przejaskrawioną, czy też nie-aktualną „aktualność“. Drobna ta zresztą uwaga w niczem nie narusza mojego sądu, że i ten drugi wieczór kabaretowy artystów z „Qui pro quo“ z „Bałagańczykiem“, a przedewszystkiem z przepyszną „Titiną“ p. Lawińskiego na czele, jest wieczorem w całej pełni wińskiego na czele, był wieczorem w całej pełni zabawnym, który też wiele szczerej wesołości i śmiechu na widowni obudził.

## Od Administracji „N. Reformy“

Do dzisiejszego numeru „Nowej Reformy“ dołącza się blankiety nadawcze P. K. O. dla prenumeratorów zamiejscowych. Warunki prenumeraty zamieszczone są w nagłówku dziennika.

# KRONIKA

Kraków, 26 sierpnia.

(s) PRZED OTWARCIEM NOWEGO ROKU SZKOLNEGO. Rok szkolny 1924/25 rozpoczyna się 1 września uroczystem nabożeństwem, odprawionem w kaplicach szkolnych. Jedynie został przesunięty termin rozpoczęcia roku o 10 dni w szkołach powszechnych, gdzie mieściły się kolonje dziecięce.

Na stanowiskach dyrektorów szkół zaszły znaczne zmiany, wskutek przejścia niektórych dyrektorów w stan spoczynku. I tak w Krakowie na emeryturę przeszli: dyr. Bednarski (gimn. Jacka), dyr. Winkowski( gim. V), dyr Kranz (gim. VI), dyr. Dziurzyński (gim. VIII): na prowincji w stan spoczynku przeszli: dyr Jaglarz Tarnów gim. I) i dyr. Trochanowski (Tarnów gim. III), Doroziński (Wadowice), Parasiewicz (Tarnów, sem. naucz.).

Kuratorjum szkolne zamianowało następujących profesorów tymczasowymi kierownikami: w gimn. IV po ustąpieniu dyr. Zawilińskiego prof. Kuklińskiego, w gimn. V po dyr. Winkowskim prof. Gątkiewicza, w gimn. VI (Podgórze) po dyr. Krazu prof. Wolka, w gimn. VIII po dyr. Dziurzyńskim prof. Paczowskiego. W gimn. św. Anny kierownikiem pozostaje nadal prof. Majer; sprawa obsady kierownika gimn. św. Jacka nie została jeszcze załatwiona.

Na prowincji zamianowano tymczasowymi kierownikami: w gimnazjum w Wadowicach prof. Gawora, w gimn. I w Tarnowie prof. Arwaya, w gimn. III w Tarnowie prof. Godzowskiego.

Na opuszczone posady rozpisano konkursa, które rozstrzygnięte zostaną w listopadzie. Zastępcze funkcje dyrektorów odbjęli najstarsi członkowie grona.

(s) O PRACĘ DLA BEZROBOTNYCH. Jak wiadomo z dniem 31 bm. wchodzi w życie ustawa o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia na podstawie której bezrobotni, jacy nie otrzymają pracy w państw. urzędzie pośr. pracy, będą pobierali zapomogi. Wobec tego państwowy urząd pośrednictwa pracy w Krakowie apeluje do pracodawców o zgłaszanie wolnych miejsc, gdyż w interesie ogólnym leży, aby bezrobotni znaleźli odpowiednią pracę, a nie korzystali z funduszów publicznych.

(s) TRANSPORT ROBOTNIKÓW DO KOPALŃ FRANCUSKICH odszedł wczoraj w ilości 50 osób z Krakowa przez Mysłowice. Najbliższy termin przyjęć robotników do kopalń francuskich w państw. urzędzie pośr. pracy wyznaczony jest na 1 września.

W SPRAWIE REDUKCJI SZYNKÓW. Wobec informacyj, jakie pojawiły się w prasie krakowskiej, jakoby województwo zwlekało z załatwieniem sprawy redukcji szynków w Krakowie, województwo wyjaśnia, że na podstawie art. 5 obecnie obowiązującej ustawy antyalkoholowej wojewódzka komisja do walki z alkoholizmem przeprowadziła w całym okręgu wojewódzkim, a więc w Krakowie akcję zmierzającą do zredukowania i rozmieszczenia miejsc sprzedaży i wyszynku napojów alkoholowych. Kontynuowanie tej akcji wskutek zapowiedzianej noweli do ustawy antyalkoholowej, która to nowela wprowadzić ma zasadnicze zmiany w postanowieniach wspomnianego art. 5, dotyczących zasad i sposobu przeprowadzenia redukcji wyszynków, — wstrzymało województwo w porozumieniu z władzami centralnemi.

(s) OPRÓŻNIENIE ZAKŁADU LUBOMIRSKICH. Zakład Lubomirskich, w którym jak wiadomo znalazło pomieszczenie szereg biur, zostanie w ciągu dwóch tygodni całkowicie opróżniony. W zakładzie Lubomirskich mieściły się biura: kuratorjum szkolnego, katastru podatku gruntowego i część koszar policji państw.

W ciągu 10 dni kuratorjum szkolne przeniesie się do gmachu P. K. O. biura katastru gruntowego już się przeniosły do wynajętego domu przez skarb przy ul. Szujskiego a koszary policyjne w najbliższych dniach przeniesione zostaną do koszar policyjnych przy ul. Siemiradzkiego wzgl. do innych lokali, jak do Pusztowki, do gmachu dawnego starostwa w/Podgórzu itd.

Zaznaczyć należy, że i urząd miar i wag znalazł już pomieszczenie w budynku przy ul. Szujskiego.

(s) BUDOWA MIEJ. DOMU CZYNSZOWEGO. Dzisiaj w południe nastąpiło w magistracie otwarcie ofert na budowę domu 3-piętrowego przy Aleji Krasińskiego.

(s) Z TARGU. Dowóz artykułów żywności na targ dzisiejszy był obfity, ceny spadły, zwłaszcza mleka i owoców, a to wskutek braku gotówki, jak zwykle przed pierwszym.

Na Rynku kleparskim dowóz zboża i paszy był również olbrzymi. Ceny jednakże utrzymywały się na poziomie poprzedniego targu. Także dowóz jarzyn na pl. Szczepański był znaczny, ceny pomimo to utrzymywały się.

POWRÓT KOLONISTÓW Z KOCHANOWA nastąpi w sobotę dnia 30 bm. po godz. 6 wieczorem. Interesowani zgłoszą się po dzieci na główny dworzec kolejowy.

(s) ZAMACH SAMOBÓJCZY PROF. GIMNAZJALNEGO NA CMENTARZU. Dziś w godzinach porannych na cmentarzu rakowickim służba cmentarna natrafiła między grobami na leżącego w kałuży krwi mężczyznę z poderżniętą szyją i poprzecinanemi żyłami na rękach. Okazało się, że jest to profesor gimnazjalny ze Stanisławowa p. Władysław Mac, który nie chciał wyjawić przyczyny swego rozpaczliwego kroku. Rany, zadał sobie desperat wyostrzoną brzytwą. Po udzieleniu pierwszej pomocy przez lekarza dyżurnego przewieziono desperata do szpitala św. Łazarza.

(s) KRADZIEŻ 100 DOLARÓW. W urzędzie państwowego pośrednictwa pracy skradziono z kieszeni Wawrzyńcowi Domożkowi zamieszkałemu w Adamowej 100 dolarów w banknotach po 25 dolarów. Domożek wybierał się w poszukiwaniu pracy do Francji.

(s) TRAGICZNA ŚMIERĆ STARUSZKI. Wczoraj doniósł do policji dozorca domu przy ul. Sławkowskiej 11, że w mieszkaniu N. Skrzakowskiego rzeźbiarza, obecnie przebywającego w Zakopanem, zamknięta jest starsza kobieta około 85 lat licząca, przypuszczalnie krewna Skrzakowskiego. Na stukanie bowiem do drzwi nikt nie odpowiada, a nikt nie widział od dwóch dni wychodzącej z mieszkania owej kobiety.

Po przybyciu policji na miejsce i otwarciu drzwi mieszkania, które były zamknięte od wewnątrz na klucz, znaleziono ową kobietę, leżącą w negliżu na łóżku ze śladami poparzenia na całem ciele. Według przypuszczenia leżała ona martwą od 24 godzin.

Zawezwany lekarz dzielnicowy dr Sobieszczański stwierdził śmierć wskutek poparzenia.

Na miejscu znaleziono ślady, wskazujące na to, że nieboszczka widocznie nalewała spirytus do maszynki i przy zapalaniu tejże zapaliła się na niej koszula, którą kawałkami odrywała i płonące wrzucała do wiadra z wodą, poczem przeszła z kuchni do pokoju i przebrawszy się w inną koszulę usiłowała położyć się do łóżka.

Zwłoki przewieziono do zakładu medycyny sądowej, mieszkanie zaś opieczętowano. Identyczności ofiary strasznego wypadku dotychczas nie stwierdzono.

(s) SŁODKA KRADZIEŻ. Ze zamkniętej szafy skradziono Maciejewskiej Petroneli kilka słoików konfitur i soku malinowego. Szkoda jaką wyrządzono p. M. wynosi 100 zł.

**ZMARLI:**

— Franciszek Gonet, wicedyrektor krak. filji Banku Gosp. Krajowego, zmarł 24 bm. w 55 r. ż.

— Henryk Rimler, powszechnie w Krakowie znany kupiec, członek Izby handlowo-przemysłowej, b. radca miejski, zmarł w Krakowie 24 bm. w 61 r. ż.

Bł. p. Henryk Rimler ceniony był w Krakowie dla swej solidności handlowej i znajomości spraw przemysłowo-handlowych, z której czynił użytek w ciałach reprezentacyjnych dla dobra ogółu.

# Skrzyżowane skrzydła Z kraju

WYJAZD PREZYDENTA NA POLESIE. Dnia 30 bm. wyjeżdża prezydent Wojciechowski na Polesie, gdzie zabawi 4 dni i odwiedzi Brześć, Pińsk i okolice. Będzie obecny w Szostakowie, miejscu urodzenia Traugutta, gdzie odbędzie się uroczystość odsłonięcia kamienia pamiątkowego.

WICEMINISTREM SPRAW WEWNĘTRZNYCH mianowany ma być delegat rządu polskiego w Wilnie, p. Roman. Kierować on będzie specjalnie sprawami kresowemi.

ZMIANY NA STANOWISKU WOJEWODÓW. „Ilustr. Kurjer Codz.“ dowiaduje się, że w miejsce p. Romana, powołanego na stanowisko wicem. w min. spraw wewn., stanowisko delegata rządu w Wilnie zająć ma obecny wicew. nowogrodzki Raczkiewicz, którego zastąpić ma gen. brygadjer Olszewski. Na stanowisko wojewody wołyńskiego, w miejsce p. Srokowskiego, powołany ma być gen. bryg. Januszajtis.

GENERALNY DYREKTOR POCZT I TELEGRAFÓW P. JAN MOSZCZEŃSKI po ukończeniu urlopu wypoczynkowego objął z dniem 25 bm. urzędowanie.

POSEŁ POLSKI W BUKARESZCIE, p. Wielowiejski, który bawi na kuracji w Vichy we Francji, poważnie tam zachorował.

HONOROWY KONSUL FRANCUSKI NA POMORZU. Minister spraw zagranicznych udzielił exequatur p. Mannier Jacques Edwardowi, honorowemu agentowi konsularnemu Francji na obszarach starostw wejherowskiego, kartuskiego, kościerzyńskiego i chojnickiego.

DZIECI POLSKIE NA GOŚCINIE WAKACYJNEJ W OJCZYŹNIE. W roku bieżącym bawiło w Polsce na wakacjach w miesiącach lipcu i sierpniu 925 dzieci polskich z Niemiec, w tem 316 dzieci ze Śląska Opolskiego, 471 z Berlina, 122 z Lipska i Drezna, 16 z Wrocławia i 15 z Gdańska. Czas pobytu tych dzieci w Polsce trwał od 3 do 5 tygodni. Wszystkie dzieci obecnie pokrzepione powróciły już do swoich domów. Sprowadzeniem tych dzieci do Polski zajmował się związek obrony kresów zachodnich.

Z POLITECHNIKI LWOWSKIEJ. Z rektoratu politechniki lwowskiej komunikują nam: Kandydaci na pierwszy rok studjów na wydziałach: mechanicznym, chemicznym, rolniczo-lasowym i ogólnym mają wnieść podania o przyjęcie osobiście w dniach 11, 12 i 13 września w odnośnych dziekanatach. Kandydaci na pierwszy rok studjów wydziałów komunikacyjnego i architektonicznego wnoszą te podania w czasie od 22 do 30 września.

Do podania adresowanego do Rady wydziału należy dołączyć: a) curriculum vitae; b) metrykę chrztu (urodzenia) w oryginale; c) świadectwo dojrzałości (w oryginale) ogólno kształcącej szkoły średniej państwowej lub posiadającej prawo publiczności; d) wypełnioną kartę wpisową dla użytku dziekanatu; e) wypełnioną kartę wpisową dla użytku kwestury; f) trzy nienaklejone fotografje podpisane imieniem i nazwiskiem, dalej ewentualnie: g) dokumenty wojskowe; h) świadectwo moralności przy przerwie w naukach jednego roku lub więcej; i) świadectwo odejścia z innej wyższej uczelni; j) świadectwo z praktyki.

Egzamina kwalifikacyjne na wydziałach mechanicznym, chemicznym, rolniczo-lasowym i ogólnym odbędą się dla kandydatów pierwszego roku w czasie od 15—18 września, dla kandydatów wydziału architektonicznego z końcem września. Kandydaci na wydział komunikacyjny nie składają egzaminu.

Egzamina obejmują następujące przedmioty: geometrja wykreślna i szkicowanie na wydziale architektonicznym, geometrja wykreślna, matematyka i szkicowanie na wydziale mechanicznym, fizyka i szkicowanie na wydziale chemicznym, matematyka i fizyka na wydziale rolniczo-lasowym matematyka na wydziale ogólnym, grupa matematyczna, fizyka na wydziale ogólnym grupa fizyczna i chemiczna, geometrja wykreślna na wydziale ogólnym, grupa geometrji wykreślnej.

Wpisy na wszystkie lata studjów wszystkich wydziałów od 22—30 września. Przy wpisie należy przedłożyć wypełniony indeks.

Z powodu braku miejsca ilość przyjmowanych wolnych słuchaczów (bez matury) będzie bardzo ograniczona.

PRZENIESIENIA W SZTABIE D. O. K. LWÓW. Dziennikiem personalnym M. Spraw Wojsk. Nr 81 z 22 sierpnia br. przydzielony został płk. S. G. Rylski Kazimierz, szef szt. D. O. K. Lwów do 26 pp. z pozostawieniem w dyspozycji Min. Spraw Wojsk., zaś płk S. G. Wołkowski Jerzy z D. O. K. X. Przemyśl, mianowany został szefem sztabu D. O. K. Lwów.

NOWY PREZES POCZTY. Z dniem 23 bm. objął urzędowanie nowy prezes lwowskiej dyrekcji poczt i telegrafów inż. Dutczyński. P. Dutczyński był dotychczas prezesem pomorskiej dyrekcji pocztowej w Bydgoszczy, przedtem zaś pracował w Krakowie. Stosunki lwowskie zna dobrze, bo swoją karjerę urzędniczą rozpoczął we Lwowie.

ZABÓJSTWO WE LWOWIE. Onegdaj we Lwowie o godz. 2 po południu na placu targowym tuż obok rogatki gródeckiej powstała kłótnia z nieznanego powodu pomiędzy 13-letnim Władysławem Pucentajło, zamieszkałym przy rodzicach na Bogdanówce oraz 17-letnim Andrzejem Dunasem, służącym u naczelnika stacji kolejowej w Skniłowie. Wkrótce sprzeczka zaognila się, przemieniając się w gwałtowną bójkę, w czasie której Dunas, trzymaną w ręce laską uderzył Pucentajłę tak silnie po głowie, że ten stracił przytomność. Natychmiast przeniesiono go do komisarjatu policji na rogatce, gdzie zmarł po upływie pół godziny.

ŚMIERTELNY WYPADEK SAMOCHODOWY wydarzył się na drodze między Dziekanką a Braciszewem. Z Gniezna jechał jednokonką dzierżawca majątku Braciszewo Fr. Banaszak. Drogą naprzeciw jechały 3 samochody, od których spłoszył się koń. Koń wystraszony zderzył się z jednym z aut. Szofer zahamował gwałtownie, przyczem samochód wywrócił się, wyrzuciwszy jadące w nim osoby. Banaszak wypadł również i uderzył się tak silnie, że zmarł wkrótce. Jadąca z nim pani doznała również lekkich obrażeń. Jadący samochodem wyszli szczęśliwie bez szwanku.

# Ze świata

JAK AMERYKANIE KOCHALI CONRADA KORZENIOWSKIEGO. Zgasły tak niespodziewanie słynny powieściopisarz angielski Józef Conrad (Korzeniowski) cieszył się wielką sympatją Amerykanów i był wśród nich wielce popularny, dzięki swym dziełom, które stawiano tak bardzo wysoko w całym świecie anglosaskim. Dowodem tego było choćby to, że rękopisy powieści Conrada sprzedano niedawno w Ameryce za 22.000 funtów szterl.! Tak wysokiej ceny za swe rękopisy nie osiągnął żaden z żyjących pisarzów angielskich.

Wydawca nowojorski, Frank N. Doubleday, którego nakładem wyszło w r. z. wspaniałe, zupełne wydanie dzieł Conrada, dowiedziawszy się o śmierci wielkiego pisarza, zawołał: „Jestem wprost złamany! Zaledwie przed tygodniem otrzymałem list od niego. Był to przyjaciel wyjątkowy i człowiek wyjątkowy. Kochał Amerykę, ale i Amerykanie go kochali!“

Conrad raz tylko odwiedził Amerykę, zdołał jednak pozyskać sobie serca wszystkich, którzy się z nim wówczas zetknęli.

ADOLF CZERNY, znany zaszczytnie w Polsce publicysta czeski, obchodził obecnie 60 rocznicę swoich urodzin.

Adolf Czerny reprezentował zawsze kierunek pojednawczy z Polakami, jako redaktor „Slovanskeho Prehledu“, wyznaczał Polsce należne jej stanowisko wśród narodów słowackich. Przetłumaczył też na język czeski wiele cennych dzieł polskich, a w Warszawie przed dwoma laty wykładał w Wolnej Wszechnicy. Kraków gościł go także przed paru laty.

W rocznicę sześćdziesiątych urodzin przesyłamy Adolfowi Czernemu życzenia „ad multos annos“.

KONGRES PRZEDSTAWICIELI WYZNAŃ RELIGIJNYCH. Z inicjatywy rządu angielskiego odbędzie się podczas zamknięcia wystawy w Wambley kongres wszystkich wyznań religijnych, jakie mają wyznawców na terenie imperjum brytyjskiego, prócz chrześcijan. Kongres trwać będzie 7 dni, podczas niego odbywać się będą wielkie zebrania religijne. W kongresie weźmie udział około 45 proroków religijnych. Obecni będą przedstawiciele 300 różnych sekt religijnych Indyj. Wielkie trudności wywołało zgłoszenie się szeregu sekt heretyckich, z któremi Mahometanie nie chcą obradować.

W PIERŚCIENIU PŁONĄCYCH LASÓW. Z Moskwy donoszą, że w gubernji wołogodzkiej wybuchł pożar lasów, który ogarnął kilka tysięcy hektarów. Położone wśród lasów miasteczko Nikitin otoczone jest płomieniami. Wszelki ratunek tego miasteczka jest wykluczony.

WYDOBYCIE ZŁOTA Z ZATOPIONEGO OKRĘTU. W tych dniach z zatopionego w roku 1917 na Atlantyku parowca „Laurentic“ wydobyto ostatnie sztaby złota wartości 210.000 funtów szterlingów. Ogólna wartość złota i srebra wydobytego z tego zatopionego parowca wynosi 7 miljonów funtów szterlingów. Kruszec ten przewieziono do angielskiego banku państwowego.

## Z KRAKOWSKICH TEATRÓW

SEZON 1924-25 W TEATRZE IM. SŁOWACKIEGO. W sobotę 30 bm. rozpoczyna się w teatrze im. Słowackiego nowy sezon dramatyczny, siódmy z rzędu pod dyrekcją Teofila Trzcińskiego. Na inaugurację wybrano niegraną od 7 lat baśń dramatyczną L. Rydla „Zaczarowane koło“, która jest jednym z najpopularniejszych utworów dramatycznych z epoki t. zw. Młodej Polski. Od premjery w r. 1899 osiągnął ten utwór pełen baśniowego wdzięku liczbę 70 powtórzeń; w obecnem wznowieniu ukaże się we wszechstronnie odnowionej formie. P. St. Wysocka dokonała nowego układu „Zaczarowanego koła“, wydobywając zeń w większym stopniu, niż to było dotąd, pierwiastek idealistyczny i baśniowy i sama odtwarzać będzie pamiętną swą kreację Młynarki. Nowe dekoracje pomysłu p. Feliksa Krasowskiego, pozyskanego dla teatru na sezon bieżący, oraz nowe kostjumy, kończą się pospiesznie w pracowniach teatru. Na dalsze przedstawienia pierwszego miesiąca sezonu przygotowuje się wieczór egzotyczny, złożony z baśni Rabindranatha Tagore „Biuro pocztowe“, oraz „Kio-Kio 9“, dalej ostatnia sztuka, jaka została po nieodżałowanym śp. Tadeuszu Rittnerze „Wrogowie bogaczy“, oraz komedja J. Kaisera p. t. „Kolporterz“ (Romans zeszytowy).

Z TEATRU „BAGATELA“. Nowy sezon zapowiada się w „Bagateli“ nadzwyczaj interesująco. Dyrekcja mając na uwadze, że dobry teatr, to dobór artystów i linja repertuaru, pozyskała na nowy sezon do zespołu artystów szereg cennych sił z teatrów pierwszorzędnych jak również zapewniła sobie szereg najnowszych sztuk z repertuaru teatrów w Paryżu, Wiedniu i Warszawie. Dokładna lista artystów w ilości 35 osób podaną będzie w najbliższym czasie. Otwarcie nowego sezonu w sobotę 6 września komedją Bałuckiego pt. „Dom otwarty“. Ta arcywesoła komedja, to symbol, że repertuar będzie szedł po linji lekkiej komedji i farsy, przeplatany szeregiem sztuk widowiskowych o napięciu silnie dramatycznem.

OPERETKA „NOWOŚCI“ PRZY UL. RAJSKIEJ pod dyr. Tadeusza Pilarskiego rozpoczyna 4 września br. sezon jesienny operetką 3-aktową Kalmana „Dziewczę z Holandji“. Główne role odtworzą pp. Kramerówna, Czerneckówna, Dąbrowska, pp. Wesołowski, Pilarski młodszy, Cybulski, Rewera-Rewski i inni. W tej operetce bierze udział cały balet z primaballeriną Nadieżdiną i baletmistrzem Ciesielskim. Dyryguje kapelmistrz Miszczak, reżyseruje dyr. Pilarski.

### REPERTUARY:

**TEATR „BAGATELA“**

Wtorek, 26 bm.: „Precz z nagością“.
Środa, 27 bm.: „Precz z nagością“.
Czwartek, 28 bm.: „Precz z nagością“.



### REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH:

UCIECHA: „Tajemnica mumji Ramzesa“, dramat w 5 akt. i „Zdemaskowany“ dram. w 5 akt.

SZTUKA: „Szczury nicejskie“ dramat w 7 akt.

WANDA: „Szajka bandytów“ (Walka o djamenty), dramat w 5 aktach.

REDUTA: „Rok 1914—1920. Wojna europejska“. Wielka epopeja narodów w 7 aktach.

WARSZAWA: „Żonka z licytacji“ (Ossi Oswalda), komedja.

# Ze sportu

TURNIEJ SZACHOWY O MISTRZOSTWO RZECZYPOSPOLITEJ rozpoczyna się jutro w Poznaniu. Dotychczas zgłosiło się 60 najwybitniejszych graczy wszystkich miast Rzpltej.

ZAWODY PŁYWACKIE O MISTRZOSTWO OKRĘGU KRAKOWSKIEGO. Dnia 24 bm. odbyły się w pływalni Parku krakowskiego zawody pływackie o mistrzostwo okręgu krakowskiego, zorganizowane przez sekcję pływacką Ż. T. S. Jutrzenka, z polecenia polskiego Związku pływackiego.

I. 50 yardów cravlem panowie: 1) Wachtel (Jutrz.) 32 1/5; 2) Sieńkowski (Crac.) 33 2/5; 3) Boczar (AZS) 35 1/5. II. 100 m. dowolny panowie: 1) Dette (I. KSV) 1'25 4/5 (rekord polski); 2) Klein (Jutrzenka) 1'32 1/5. III. 100 m. dowolny panie: 1) Czaplicka Jolanta (Crac.) 1'58 (rekord polski); 2) Goldmanówna W. (Makkabi) 1'58 1/5; 3) Allerhand (Jutrzenka). IV. 100 m. dowolny juniorzy: 1) Ritterman Juljusz (Jutrz.) 1'32 4/5; 2) Wróbel (I. KSV) 2'9. V. 100 m. grzbietowy panowie: 1) Dette (I. KSV) 1'32 3/5 (rekord polski); 2) Ritterman Jul. (Jutrz.) 1'41 2/5; 3) Soldinger Sz. (Makkabi) 1'50. VI. 200 m. klasyczny panowie: 1) Dette (I. KSV) 3'16 (rekord polski); 2) Keller (Mak.) 3'57 1/5. VII. 200 m. klasyczny panie: 1) Czaplicka Jolanta (Crac.) 4'16 4/5 (rekord polski); 2) Popielówna Irena (AZS) 4'21 1/5; 3) Goldmanówna W. (Mak.) (bieg przerwała). VIII. 200 klasyczny juniorzy: 1) Danziger (Hakoah Bielsko) 3'49; 2) Soldinger W. (Mak.) 3'55 1/5; 3) Trytko I. (Crac.) 3'57 2/5. IX. 400 m. dowolny panowie: 1) Daszyński St. (AZS) 7'55 2/5; 2) Klein (Jutrz.) 8'30 2/5. X. 1500 dowolny panowie: 1) Daszyński St. (AZS) 34'38 2/5 (walk-over), (rekord polski). XI. Sztafeta panowie 4×50 yardów: (Obie startujące sztafety Makkabi i Jutrzenki zdyskwalifikowano). XII. Sztafeta panie 4×50 y.: 1) Sztafeta AZS (Królówna Anna, Królówna Marja, Witkowska Zuza, Witkowska Lula) 3'39; 2) Makkabi 3'47. XIII. Skoki juniorów: 1) Danziger (Hakoah) p. 145; 2) Kalb (Jutrz.) p. 130. XIV. Skoki panów: 1) Sieńkowski (Crac.) p. 340'8; 2) Sussman (I. KSV) 307'2; 3) Brueckner (Hak.) 298'4.

## Nadesłane.

(Artykuły w tym dziale nie pochodzą od Redakcji.)

# Język mniejszości narodowych w sądownictwie

(Telefonem od naszego korespondenta).

**Warszawa,** 26 sierpnia. Jak się dowiadujemy, **ministerstwo sprawiedliwości kończy ostatnie** prace nad wygotowaniem rozporządzeń ministerjalnych, **wprowadzających w życie ustawę o używaniu języków mniejszościowych w sądownictwie i prokuraturze.** Sprawa wprowadzenia w **życie języków mniejszościowych w administracji państwowej i samorządowej** przeprowadzona będzie za pomocą wydania przez M. S. W. instrukcji **wewnętrznej,** bez potrzeby uciekania się do ministerjalnych rozporządzeń wykonawczych.

————oo————

# Emigracja do Francji klęską Polski

Warszawski organ P. P. S. „Robotnik" w artykule p. t. „Klęska emigracji", zwraca uwagę na masową emigrację robotników z Polski. Wskutek kryzysu przemysłowego około 600 robotników wyjeżdża dziennie z Górnego Śląska. Przez obóz emigracyjny w Mysłowicach **przeszło w ostatnim roku około 44.000 emigrantów.** Nasycenie niektórych obrębów górniczych francuskich przez Polaków **dochodzi do 50 proc.** Rząd starać się powinien o wstrzymanie fali **emigracji, która staje się żywiołową,** a przynajmniej powinien ograniczyć ją, **zatrzymując w kraju robotników wykwalifikowanych.** Należy dbać, aby emigranci we Francji **zachowali polskość** i nie wchodzili w drogę robotnikom francuskim podczas walki ekonomicznej.

# Żądania przemysłowców w zagłębiach węglowych

(Telefonem od naszego korespondenta).

**Warszawa,** 26 sierpnia. W dniu wczorajszym bawiła w Warszawie delegacja przemysłowców z Zagłębia dąbrowskiego i chrzanowskiego. Delegacja odbyła konferencję z ministrem przemysłu i handlu oraz kierownikiem ministerstwa pracy i opieki społecznej. Delegaci **domagali się przyznania przemysłowcom Zagłębia Dąbrowskiego i chrzanowskiego takich samych ulg, jakie rząd przyznał przemysłowcom górnośląskim.** Delegaci zwrócili się dalej stanowczo przeciw sprzecznemu z ustawą pobieraniu **zbyt wysokich wkładek od pracodawców przez kasy chorych** i przeciw rozrzutnej gospodarce tychże kas. Delegaci zaznaczyli wreszcie, iż **pragną przejść do systemu jednozmianowego w produkcji,** na podstawie dobrowolnych umów z robotnikami. Przeprowadzone to ma być zapomocą **przedłużenia dnia** pracy w soboty o 2 godziny, za co pracodawcy gotowi są płacić robotnikom **50% więcej** niż za **pozostałe godziny.**

# Białorusini przeciw Litwie

(Telefonem od naszego korespondenta).

**Warszawa,** 26 sierpnia. „Wileńskie Słowo" za dziennikami litewskiemi donosi, iż **białoruski rząd narodowy złożył w Kowieńskiem ministerstwie spraw zagranicznych pismo,** w którem stwierdza, iż pierwotne, **bardzo dobre stosunki między obu rządami obecnie bardzo się skomplikowały.** Nota zaznacza, że **rząd litewski nie wypełnia warunków,** jakiemi kierował się dotychczas w walce o wyzwolenie obszaru litewskiego, co daje rządowi narodowemu białoruskiemu podstawę do przypuszczenia, że po wejściu Wileńszczyzn w skład państwa litewskiego **zasady autonomji narodowej mogą ulec zmianie.** Rząd narodowy białoruski porusza dlatego sprawę uregulowania swojego stosunku do rządu litewskiego drogą przyjaznego porozumienia, w razie zaś niepowodzenia tych usiłowań białoruski rząd narodowy zamierza całą sprawę wyjaśnić w osobnym memorjale do Ligi Narodów.

Wiadomość powyższa jest **charakterystyczna dla nastrojów białoruskich i litewskich.** — Stwierdza on, że pomiędzy politykami obu tych narodów **istnieje tylko zgoda, o ile chodzi o nienawiść ku Polsce,** natomiastt o ile chodzi **o pozytywne rozwiązanie pewnych spraw, to maleńkie te narody natychmiast przeciwko sobie w gwałtowny sposób występują.**

# Francja odrzuca rozbrojenia bez gwarancyj

## Odpowiedź francuska na projekt Ligi Narodów

**Paryż,** 26 sierpnia (PAT). **Odpowiedź rządu francuskiego** w sprawie projektu Ligi Narodów **o wzajemnem niesieniu pomocy przez państwa** zaznacza przyłączenie się **Francji do tego projektu** i nalega przytem na **konieczność wzajemnego związania sprawy rozbrojenia i sprawy bezpieczeństwa.** Odpowiedź ta wskazuje dalej na to, że koniecznem jest uprzednie **zorganizowanie systemu gwarancji bezpieczeństwa** zanim Francja będzie się mogła zgodzić na wzięcie udziału w konferencji rozbrojeniowej. **Do tej chwili Francja odrzucała wszelką dyskusję nad sprawą redukcji i zbrojeń lądowych i powietrznych.** Aby Niemcy mogły być dopuszczone do zawarcia odpowiedniego paktu, muszą uprzednio **dać efektywną gwarancję swoich szczerych intencyj przestrzegania zobowiązań międzynarodowych.**

# Parlament francuski ratyfikował traktat lozański

## Chodzi o Syrję i Palestynę

**Paryż,** 26 sierpnia (PAT). Na nocnem posiedzeniu Izby deputowanych kontynuowano dyskusję **nad ratyfikacją traktatu lozańskiego.** Liberał Gronsseau żałuje, iż system kapitulacji nie został zatrzymany na obszarach podlegających mandatom. Mowca **zaniepokojony jest położeniem Francuzów w Palestynie i uważa, że mandat Wielkiej Brytanji nad Palestyną jest, zdaje się, skierowany przeciwko Francuzom,** którzy w ten sposób stali się cudzoziemcami podlegającymi ustawom angielskim.

**Paryż,** 26 sierpnia (PAT). Izba deputowanych **410 głosami przeciw 171 głosom przyjęła ustawę o ratyfikacji traktatu lozańskiego.**

# O sojusz wojskowy polsko-francuski

A. W. donosi z Paryża: Bawił tu w ostatnich tygodniach pułkownik polskiego sztabu generalnego, Kasprzycki, który przywiózł **listy od polskiego ministra wojny gen. Sikorskiego** do francuskiego ministra wojny gen. **Nolleta** i marszałka francuskiego **Focha.** W listach poruszoną była **sprawa traktatu wzajemnej pomocy,** który ma być rozpatrywany w Lidze Narodów, **paktu gwarancyjnego** i łączących się z tem zagadnień **zabezpieczenia Francji i Polski, a także sojuszu wojskowego,** łączącego obydwa państwa.

# Rozbicie „młodzieży komunistycznej"

(Telefonem od naszego korespondenta).

**Warszawa,** 26 sierpnia. Przed kilku dniami aresztowana została jedna z najbardziej czynnych komunistek w Polsce, **sekretarka centralnego komitetu związku młodzieży komunistycznej, Roma Frylinżanka,** znana jako „Roma". W momencie wejścia policji Frylinżanka zajęta była tłómaczeniem obszernego referatu o stanie organizacji młodzieży komunistycznej w Polsce, na żargon. Z referatu tego wynika, że **organizacja ma swe ekspozytury we Lwowie, Radomiu, Bielsku, Warszawie oraz na kresach.** Sprawozdanie stwierdza, że po ostatnich masowych aresztowaniach komunistów w całym karju, **placówkom komunistycznym młodzieży, zwłaszcza na kresach, grozi rozbicie.** Skonfiskowane sprawozdanie jest ważnym dokumentem nietylko w sprawie koncentracji komunizmu w Polsce, ale też demaskuje braki i niedomagania organizacyj komunistycznych w Polsce.

# Kto zastępuje ministra Skrzyńskiego?

**Warszawa,** 26 sierpnia. Wiadomość, podana przez pewne organa prasy, jakoby kierownictwo min. spraw zagr. przeszło na czas nieobecności w Warszawie min. Skrzyńskiego do rąk prem. Grabskiego, nie jest ścisła. Jak półurzędowe wyjaśnienia stwierdzają, **faktyczne kierownictwo ministerstwa pozostaje nadal w rękach min. Skrzyńskiego i jedynie dla ułatwienia sprawności działania ministerstwa, premjer Grabski będzie przejmował w czasie nieobecności min. Skrzyńskiego raporty bezpośrednio od dyrektorów departamentów M. S. Z.**

# Polacy amerykańscy budują w Polsce instytut chemiczny

(Telefonem od naszego korespondenta).

**Warszawa,** 26 sierpnia. „Polska Zbrojna" donosi o powstaniu w Stanach Zjednoczonych A. P. komitetu budowy **instytutu chemicznego im. Tadeusza Kościuszki.** Zbiórka i prace komitetu nie zostały jeszcze zakończone. W kasie zarządu znajduje się dotychczas suma **50.000 dolarów,** która przez konsulat Rzeczypospolitej przesłana zostanie do kraju. Pieniądze te mają służyć **na budowę instytutu chemicznego w Polsce,** któryby ogniskował wspólne nasze prace w kierunku **obrony przeciwgazowej.**

# Dom, gdzie się urodził Kościuszko, barakiem folwarcznym

(Telefonem od naszego korespondenta).

**Warszawa,** 26 sierpnia. „Głos Lubelski" donosi, że **dom w Mereczowszczyźnie, w którym urodził się Tadeusz Kościuszko, przetrwał szczęśliwie czasy niewoli aż do chwili obecnej. Dopiero teraz pamiątce narodowej grozi zniszczenie,** ponieważ pamiątkowy ten budynek pełni zadanie **baraku dla służby folwarcznej.** Miarodajne czynniki wejrzą chyba w tę sprawę i nie dopuszczą, aby ta cenna dla nas pamiątka zmarnowana została w sposób tak nędzny.

# Popisowi rocznika 1903 podlegają nowej ustawie wojskowej

(Telefonem od naszego korespondenta).

**Warszawa,** 26 sierpnia. W końcu października, albo z początkiem listopada **zostaną wcieleni do armji popisowi rocznika 1903.** Wysokość kontyngentu tego rocznika nie została jeszcze przez M. S. Wojsk. określona. Zaznaczyć należy, że **rocznik 1903 podlega nowej ustawie o powszechnym obowiązku służby wojskowej.** Dotyczy to przedewszystkiem popisowych, którym komisja przeglądowa przyznała **prawo służby jednorocznej.** Na zasadzie nowej ustawy **jednoroczna służba wojskowa przedłużona została do 18 miesięcy i podzielona na 2 okresy, pierwszy 15-miesięczny i drugi 3-miesięczny.**

# Zjazd „Wyzwolenia" w Krakowie

(Telefonem od naszego korespondenta).

**Warszawa,** 26 sierpnia. Dnia 7 września odbędzie się w **Krakowie zjazd stronnictwa ludowego „Wyzwolenie".**

# Kto i nad czem będzie radzić

(Telefonem od naszego korespondenta).

**Warszawa,** 26 sierpnia. Według informacji, zasięgniętych przez nas, **7 września br. odbędzie się w Krakowie tylko zjazd zwolenników posła dra Putka,** zrzeszonych przy jego organie tygodniowym „Chłopski Sztandar". Zjazd ten ma zastanawiać się **nad sprawą wykonania reformy rolnej,** dalej nad postulatem zaprowadzenia **równego, tajnego i powszechnego prawa wyborczego do rad gminnych i sejmików powiatowych,** nad sprawą **rozdziału kościoła od państwa, nad koniecznością zniesienia senatu** oraz nad ewentualnością **rozwiązania obecnego Sejmu**

Jest rzeczą wysoce charakterystyczną, iż zjazd ma obradować nad sprawą zespolenia i umocnienia „Związku stowarzyszeń ludowych" na podstawie uczciwych paktów i zobowiązań. Ostatnie to zdanie stwierdza, że t. zw. **związek stowarzyszeń ludowych,** powstały jak wiadomo, ze zlania klubu posła dra Putka, secesjonistów z Piasta pod wodzą Dąbskiego i klubu „Wyzwolenia", jest wciąż jeszcze **w stanie dość płynnym,** wymagającym ciągłych wzmocnień i rekonstrukcji.

# Katastrofa lotnicza w Pucku

(Telefonem od naszego korespondenta).

**Warszawa,** 26 sierpnia. Z Gdańska donoszą, iż w ubiegły piątek około godz. 11 przed południem startowali z lotniska w Pucku na hydroplanie niemieckim typu Nr. 8 pilot Zubrzycki oraz porucznik obs. Czechanowski. Nad Gdynią w wysokości około 60 m motor nagle eksplodował, wobec czego lotnicy poczęli natychmiast lądować. Z wysokości jednak 50 m obaj lotnicy ciężko poparzeni zeskoczyli ze swoich siedzeń w morze. Porucznik Czechanowski został wyratowany przez rybaka z Pucka, Budzisza, i przewieziony do szpitala w Pucku. Natomiast chorąży Zubrzycki dotychczas nie został odnaleziony i według wszelkiego prawdopodobieństwa utonął, ponieważ był silniej poparzony. Chorąży Zubrzycki osierocił żonę. — Był on pilotem od 13 lat i rozpoczął swoją służbę jako lotnik jeszcze w armji rosyjskiej.

# Odwet Anglji wobec sowietów

Z Londynu donoszą:

**Anglja grozi środkami odwetowemi za szpiegostwo, popełnione w stosunku do osoby angielskiego pełnomocnika w Moskwie Hodsona.** Jeśli Rosja nie udzieli dostatecznego zadośćuczynienia, będą zastosowane **środki odwetowe, a mianowicie cofnięcie przywileju dyplomatycznego, udzielonego Rakowskiemu,** wstrzymanie szeregu **uprzejmości zwykłych** w stosunkach międzynarodowych, oraz ustawienie w bramie gmachu przedstawicielstwa angielskiego w Moskwie **urzędnika policyjnego,** któryby badał nazwiska wszystkich, wchodzących do budynku.

# Owen Joung agentem generalnym dla spłat reparacyjnych

**Paryż,** 26 sierpnia (PAT). Koła zbliżone do komisji odszkodowań, sądzą, że **Owen Young przyjmie stanowisko agenta generalnego dla spłat odszkodowawczych.**

# Czy pochowane zwłoki Matteottiego?

Z Rzymu donoszą:

Tajemnica zamordowania Matteotiego jeszcze nie jest ostatecznie wyjaśniona. Pojawiły się mianowicie wątpliwości, **czy pochowane zwłoki należą rzeczywiście do Matteotiego.** — Jego przyjaciele polityczni twierdzą z całą stanowczością, że mimo, iż nie można było odróżnić rysów ani kształtów czaszki, znalezione zwłoki należą do Matteotiego. Natomiast nie wiadomo, czy zwłoki zostały pogrzebane przez samych morderców, czy też przez ich pomocników już po aresztowaniu sprawców mordu. — Sfery lewicowe domagają się, aby policja zajęła się również wyszukaniem tych wspólników, którzy przechowywali ciało Matteotiego.

# Koniec buntu floty greckiej

**Ateny,** 26 sierpnia (AW). Zbuntowani oficerowie marynarki greckiej **poddali się.** Cała flota grecka zgromadzona jest pod Salamina. — Żołnierze marynarki otrzymali 14-dniowy urlop, a oficerowie, którzy brali udział w rewolcie, **zostali aresztowani i będą postawieni przed sądem.**

# Dział ekonomiczny

## Diarjusz ekonomiczny

— **Zniżka konwencyjnych taryf celnych zawartych przez Polskę** z poszczególnemi państwami, ma narazie charakter tymczasowy z powodu toczących się rokowań w sprawie rewizji umowy handlowej francusko-polskiej.

— **Pobór podatku węglowego** został z dniem 15 lipca jedynie zawieszony, zaś wiadomość o zniesieniu go jest nieścisła.

— **Biuro prasowe ministerstwa skarbu wykazuje,** iż ceny obecne są niższe, od tych, które notowano bezpośrednio po wprowadzeniu złotego, a przeto obecna zwyżka nie powinna być uważana jako objaw groźny.

— ***Pierwszy transport srebrnych 2-złotówek*** nadejdzie do Warszawy w połowie września br. Dotychczas otrzymaliśmy całkowity transport 1-groszówek, bitych w Anglji z bronzu monetarnego.

## Kronika ekonomiczna

MNOŻNA NA WRZESIEŃ. AW donosi z Warszawy: Według obliczeń głównego **urzędu** statystycznego koszta utrzymania w Warszawie wzrosły w okresie od 16 lipca do 15 sierpnia br. o 1·58%. Ponieważ mnożna dla obliczania uposażenia urzędników państwowych na sierpień br. powinna była wynosić ściśle 34.938 groszy, zatem przy uwzględnieniu wyżej wymienionego wzrostu kosztów utrzymania — mnożną na wrzesień br. należało określić ściśle na 35.490 groszy. Wobec tego, że ułamek powyższej cyfry jest niższy od 0·5 gr, mnożna więc na miesiąc wrzesień została ustalona na 35 gr.

USTALENIE WYNIKOW TEGOROCZNYCH ZBIOROW. Celem zyskania rzeczywistych danych o wyniku tegorocznych zbiorów w Polsce ministerstwo rolnictwa poleciło starostom zebranie i doniesienie w drodze telegraficznej ministerstwu o wynikach zbiorów w gminach.

## Nie będzie zatargu w rolnictwie

(Telefonem od naszego korespondenta).

**Warszawa,** 26 sierpnia. Z kół półurzędowych komunikują, iż grożący b. Kongresówce **zatarg między pracodawcami a robotnikami rolnymi został zażegnany.**

## Bank wojskowy

**Warszawa,** 26 sierpnia. Dzisiejsza „Polska Zbrojna" rzuca myśl zorganizowania na zasadzie współdzielczej **„Banku Wojskowego".** — „Polska Zbrojna" donosi, że prace w kierunku zorganizowania tego banku są już rozpoczęte. **Podstawą nowego banku wojskowego mają być akcje Banku Polskiego, posiadane w ilości około 100.000 sztuk przez oficerów i podoficerów W. P.** Może należałoby przed zrealizowaniem tego projektu zastanowić się, czy forma spółdzielni wojskowej jest odpowiednia dla takiego banku i zbadać jak funkcjonują wogóle spółdzielnie wojskowe w czasach normalnych.

## Sprawa „ośrodkach gospodarczych"

(Telefonem od naszego korespondenta).

**Warszawa,** 26 sierpnia. Prokuratorja generalna Rzeczp. Polsk. orzekła, że o ile **nabywca t. zw. ośrodków gospodarczych** t. j. zabudowań folwarcznych, istniejących na gruncie, **podlegającym ustawie o reformie rolnej na stałe się zagospodaraje,** to wówczas ministerstwo reform rolnych ma prawo **wyznaczyć tymczasowego zarządcę takiego gospodarstwa nawet przed sądowem rozwiązaniem umowy z nabywcą.**

W przypadkach, kiedy wina nabywcy jest oczywista, wówczas urząd ziemski po wyznaczeniu zarządcy **może wogóle nie dopuścić nabywcy do objęcia gospodarstwa.** W razie gdyby nabywca wystąpił ze skargą powodową przeciw skarbowi państwa, wówczas skarb państwa ze swej strony wytoczy przeciw nabywcy skargę wzajemną **o rozwiązanie umowy.** O ile natomiast nabywca gospodaruje, chociażby nawet nieracjonalnie, to **nie może być usunięty z zarządu samego gospodarstwa bez wyroku sądowego.**

## Krakowska giełda pieniężna

**Kraków,** 26 sierpnia.

| | |
|---|---|
| **N. Jork** . . . . . . . . . . . | 5·21 (czek) |
| **Londyn** . . . . . . . . . . . . | 23·35 |
| **Zurych** (za 100) . . . . . . | 98·10–97·85 |
| **Korona czeska** (za 100) . . . | 15·50 |

## Ceduła kursowa giełdy krakowskiej

| 26 sierpnia 1924 r. | W złotych – Transakcje: dziś | W złotych – Transakcje: wczoraj |
|---|---|---|
| **Akcje bankowe:** | | |
| Pol. Bank przem. I—VIII | 0·59–0·57 | 0·59 |
| Bank Hipoteczny I—VIII | — | — |
| „ Małopolski . . . . | 0·45 | 0·45 |
| Ziem. Bank kred. I—IX | 0·20 | 0·20 |
| Powsz. Bank kred. I—V | — | — |
| Akcyjny Bank zw. I—IX | — | — |
| Bank Ko[illegible]erojalny I—IV | — | — |
| Bank zw. sp. zar. I—XI | — | 6·25—6·50 |
| **Akcje Tow. handlowych:** | | |
| Pol. Tow. handlowe I—V | — | 0·53—0·56 |
| Impex I—V . . . . . . | — | 2·80 |
| Bracia Rolniccy I . . . | — | — |
| Pharma I—III . . . . . | 1·00 | 1·00 |
| Polski Glob I—IV . . . | 0·22 | — |
| C. Hartwig I—V . . . | — | — |
| Żegluga Polska I—III . | — | — |
| **Akcje Tow. przemysłowych:** | | |
| Zieleniewski I—IV . . . | 12·50–13·00 | 14·25–13·50 |
| Cegielski I—IX . . . . | 0·80–0·77 | 0·82—0·84 |
| Potęga I—II . . . . | — | — |
| Trzebinia I—IV . . . . | 1·00—0·95 | 1·00 1·05 |
| Rohn, Zieliński i Ska . | — | — |
| Pocisk I—III . . . . . | 2·00 | 2·00 |
| Parowozy I—III . . . . | 0·50 | 0·55—0·53 |
| Automotor I—II . . . . | — | — |
| Górka I—III . . . . . . | 21·00—20·00 | 23·00 |
| Siersza I—IV . . . . . | 5·50—5·90 | 6·25 |
| Tepege. I—IV . . . . . | 3·70—3·55 | 3·80—3·50 |
| Polska Nafta I—III . . | 0·50–0·45 | 0·51—0·52 |
| Pokucie I . . . . . . . | 0·45 | 0·50 |
| Oikos I IV . . . . . . | — | — |
| Pezet I—IV . . . . . . | — | — |
| Strug I . . . . . . . . . | 0·90—0·80 | — |
| Syndykat koszyk. I—III | — | — |
| Niemojowski I . . . . . | 0·90—0·78 | — |
| Ryngraf I—II . . . . . | — | — |
| Tłuszcze Trzebinia I—II | — | — |
| Azot . . . . . . . . . . | — | — |
| Terropol . . . . . . . . | — | — |
| Elektrow. Siersza I—IV | — | 0·28 |
| Ćmielów I—II . . . . . | 0·75 | 0·87—0·89 |
| Krakus I—VI . . . | 1·10—1·05 | 1·10—1·07 |
| Chodorów I—V . . | 6·75–7·00 | 6·75–7·00 |
| Chybie . . . . . . . | 9·[illegible]0—10·00 | 10·00–11·30 |
| A. Piasecki . . . . . . | 1·30—1·45 | 1·50 |
| Lud. Zakł. Garb. . . | 9·75 | — |
| Kapelusze Myślenice . . | — | — |
| Lemiesz I II . . . . . | — | — |
| Gazy ziemne I—II . . . | — | — |

Kraków, 26 sierpnia.

W związku ze słabym Wiedniem i niemocną Warszawą panował w niewielkich obrotach na rynku efektów nastrój silnie zniżkowy i kursy wszystkich papierów w dalszym ciągu się znacznie obniżyły. Dobrze trzymały się „Krakus".

W dewizach zastój. Zurych mocniejszy, zwłaszcza w początku. Londyn i korony czeskie słabiej. N. Jork utrzymany.

Na pogiełdzie również cisza. Pięć zaledwie transakcyj w Jaworznie drob. po 25·50, Gazy zach. 5—4·40, Nobel towar po 2·40.

## Papiery dywidendowe w Warszawie

z dnia 26 sierpnia 1924 r.

| AKCJE: | W złotych Transakcje |
|---|---|
| **Bank Handlowy** . . . . . . . . | 7·80–7·95 |
| **Bank Zw. Sp. Zar.** . . . . . . | — |
| **Cegielski** . . . . . . . . . . . | 0·87–0·93 |
| **Parowozy** . . . . . . . . . . . | 0·56 |
| **Starachowice** . . . . . . . . . | 3·65—3·90 |
| **Zieleniewski** . . . . . . . . . | 14·00 |
| **Żyrardów** . . . . . . . . . . . | 61·50—61·00 |
| **Haberbusch** . . . . . . . . . . | 6·25–6·50 |
| **Nafta Polska** . . . . . . . . . | — |
| **Spirytus** . . . . . . . . . . . | 2·45—2·30 |
| **Chodorów** . . . . . . . . . . . | 7·00–7·15 |
| **Ćmielów** . . . . . . . . . . . . | — |
| **Nobel** . . . . . . . . . . . . . | 2·35—2·30 |
| **Ursus** . . . . . . . . . . . . . | 4·00—3·50 |
| **Bank Przem. Lwów** . . . . . . | 0·61–0·65 |

## Giełda zurychska

Zurych, 26 sierpnia. (PAT) Otwarcie giełdy: Holandja 206·60, Nowy Jork 534, Londyn 23·95, Paryż 28·77, Medjolan 23·60, Praga 16·02½, **Budapeszt** 0·0070, Bukareszt 2·52, Belgrad 6·60, Sofja 3·85, Wiedeń 0·0075¼.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.

# Przewodnik handlowy i informacyjny po Krakowie

**Wymienione firmy polecamy naszym Czytelnikom.**

### ANTYKI

HALA LICYTACYJNA, Bracka 6. Tel. 2406 Stała wystawa mebli, tkanin, obrazów i bronzów, oraz artyst. przemysłu krajowego. Ekspedycja taksa w językach obcych.

### APARATY I PRZYBORY FOTOGRAF.

B. FUROWICZ
SŁAWKOWSKA 3
(Hotel Saski).

*Warszawski Skład przyborów fotograficz. Szewska 2. Tel. 1428*

### APTEKI

FIGOL »JAHR« idealny środek przeczyszczający dla dzieci i dorosłych.
Główny skład:
Apteka Gralewskiego
Kraków — Tel. 402

### ARTYKUŁY DO PODRÓŻY

M. LEITNER
Rynek gł. 34

### ARTYKUŁY GOSPODARCZE

STEF. CIEŚLA, Karmelicka 9
najlepsze mydła do prania, wyr. szczotkarskie wszelkiego rodz. Ceny konkurencyjne!

### BANKI

A. HOLZER
Dom bankowy i kantor wymiany
UL. ŚW. GERTRUDY 11

Bank Małopolski S. A.
Zakład główny w Krakowie, Rynek gł. 25 załatwia wszelkie czynności bankowe.

Powszechny Bank Kredytowy S. A. we Lwowie. — Oddział w Krakowie, Rynek gł. 35. (Krzysztofory) Tel. 2166 i 4121 Załatwia wszelkie czynności bankowe najdogodniej, przekazy na wszystkie miejscowości kraju i zagranicy.

Ziemski Bank Kredytowy T. A. we Lwowie — Oddział w Krakowie, Florjańska 32
Załatwia wszelkie transakcje w zakres bankowości wchodzące. Sprzedaż i kupno walut, papierów wart., udziela kredytów.

### BIELIZNA

„AU BON MARCHE"
Tomasza 20. Ceny niskie! Wykwintna bielizna męska i damska, krawaty, pończochy i skarpetki.

H. Bałabuszyńska & F. Wojas
ul. Szewska 10

Najtańsze źródło zakupu
Dom handlowy
„POOL"
Wielopole 14.

FABRYKA bielizny i trykotarzy S. A. Kraków-Podgórze, Dąbrowskiego L. 15.

Bielizna damska i męska
KAROL JAROSZ
Florjańska 35. Tel. 2329.

NA RATY!
A. MAJBRUCH
UL. MIODOWA 14

J. NOWAK
FLORJAŃSKA 14
Bielizna — wyprawy — płótna

M. Pietroń i Synowie
ul. Karmelicka 12

GWARANTOWANA Bielizna siatkowa „egipska", tkana na miarę. Gen. zast. „Spezial-Wäsche, Wien. STEFAN PIETROŃ Karmelicka 12.

Bracia Sperber
Rynek główny 30

L. SZCZERBA
Florjańska 40

Hugo Weinmann
Starowiślna 6

### BIURA SPEDYCYJNE

WŁADYSŁAW ROPSKI
Centrala: Rynek Gł. 39 A—B.
Filja: Rynek Gł. 30 C—D.
Biuro kupna, sprzedaży realności majątków ziemskich, sklepów i t. p. oraz biuro ogłoszeń.
Telefon 4102 i 3529.

### BROŃ

K. GLINIECKI I SKA
Szewska 2
warsztat rep. ul. Karmelicka 8
filja Kowel, Nowokolejowa 53

### BROWARY

Browar Okocim
reprezentacja:
ul. Jana 5. Tel. 195.

### CERATY

Na stoły i meble do nabycia w firmie
Przemysł Linoleum i Cerat
Rynek 10.

### CUKIERNIE

P. MAURIZIO
Rynek główny 38

J. Noworolski
Sukiennice

### CUKRY

FABRYKA
A. PIASECKI S. A.
Rynek 27 i 47.

Pierwsza Małopolska Fabryka warsz. cukrów i marmelady S. z o. o. Podgórze, Kącik 10. Tel. 2040 Sklep fabryczny Starowiślna L. 1 vis à vis gł. poczty.

### DELIKATESY

STEF. CIEŚLA, Karmelicka 9
świeże masło deserowe, bryndza liptowska, konfitury, czekolady, ciastka.

J. CYANKIEWICZ
Sławkowska 24.
Wina nat. konserwy rybne i mięsne

A. HAWEŁKA
Rynek 34.
Towary kolonjalne, wina, wódki i koniaki

K. HUET
UL. FLORJAŃSKA 23
POKOJE DO ŚNIADAŃ

H. Oskarbski, T. Malczewski i S-ka
ul. Szewska 2.

Najtańsze źródło zakupu!
FR. PAWŁOWSKI
Róg plant. — Szewska 27.
Świeże masło deserowe.

### DROGUERJE

J. WILKOSZ
KARMELICKA 14.
Zioła lecznicze. — Chemikalja.

### FARBY, LAKIERY

FR. LENERT
SŁAWKOWSKA 6. — TEL. 104.
Skład farb, materjałów budow. benzyny, smarów i olei.

T. MĘŻYK
PLAC SZCZEPAŃSKI L. 8
wycieraczki kokosowe, oleje maszynowe, artykuły dla potrzeb domowych

TOW. HANDLOWE
„REIM" S-KA AKC.
Rynek gł. 37. — Tel. 20.

S. Wojciechowski & R. ŻAK
Karmelicka 21, telefon 3528.

*A. ZEMBRZYCKI*
*FLORJAŃSKA 9*
*przybory malarskie, farby olejne »A. Lefranc Paris« pendzle, płótna*

### FORTEPIANY

Helena Smolarska
Szewska 9 Telef. 4365
Wyłączne zastępstwo firm:
Bechstein
Blüthner
Bösendorfer
i innych.

Józef Witek
*zawodowy mechanik, stroiciel fortepianów, kier. Wytw. fortepianów B. Gabryelska, ul. Stolarska L. 6. Telefon 369.*

### FRYZJERNIE

JAN NIEŻYŃSKI
Fryzjer damski.
Perfumerja, salon kosmetyczny.
PLAC WW. ŚWIĘTYCH 11

### FUTRA

PIERWSZORZĘDNY SKŁAD FUTER
A. JACHIMSKI
ULICA GRODZKA L. 14-16.

*St. Kierzek*
kuśnierz
ul. św. Anny L. 4.

Futra firmy H. i R. Moor
uznane za najlepsze, najtrwalsze i najtańsze
Kraków, ul. Grodzka 13.

Pierwszorzędny skład futer i pracownia kuśnierska
G. SPRUNG
Grodzka 36. — Tel. 2476.

### GALANTERJA

Leserkiewicz i Ska
Rynek główny L. 11
Plac Szczepański 2

E. Ostaszewski i E. Mayer
Rynek gł. 5.

LEON RECHT
UL. GRODZKA 20
krawaty, galanterja męska.

A. TESLAR
29 Sukiennice 30
galanterja, konfekcja damska i męska — poleca również wykwintne delikatesy.

### GARAŻE

AUTO-PALAIS W. Rippera ul. Smoleńsk 31, Telef. 107 pomieszczenia samochodów z wszelkiemi wygodami, benzyna i oliwa na miejscu.

### HOTELE

Hotel Francuski
ul. Pijarska 4

„Grand-Hotel"
Sławkowska 5

Hotel i restauracja „Monopol"
Gertrudy 6 Telef. 405
[illegible]

HOTEL NARODOWY
POSELSKA 22. — TEL. 3022.

Hotel „Polonia"
Basztowa 25

HOTEL POLSKI
Florjańska 42. Tel. 469

PIERWSZORZĘDNY z komfortem urządzony
HOTEL POD RÓŻĄ
ulica Florjańska L. 14.
Telef. 2263. Telef. 2263.

HOTEL SASKI
Sławkowska 3. Tel. 37.

### INSTALACJE ELEKTRYCZNE

„AGRODYNAMO"
inż. T. Klaczewski
Jagiellońska 6. Tel. 3566.

INŻ. PIOTR KROL, Przedsiębiorstwo elektrotechn. Wiślna 2, tel. 3030 Wszelkie urządzenia oświetlenia elektrycz. i przenieszenia siły, oraz telefony i t. p.

### INSTRUMENTY MUZYCZNE

LEOPOLD HUTTERER
Grodzka 43 R.

### JUBILERZY ZŁOTNICY

Obrączki ślubne, pierścionki, broszki i t. d. w złocie i srebrze oraz galanterja w dużym wyborze M. Jakubowski, Sukiennice 26-27.

Jakób Lipski
Sławkowska 8.

### KAPELUSZE

męskie i damskie oraz obuwie
L. HOCHSTIM
ULICA FLORJAŃSKA L. 5.

Najnowsze modele wiedeńskie. Kapelusze filcowe, przybory modniarskie
JADWIGA CYPES. POSELSKA 20
Ceny konkurencyjne

### KAWIARNIE

»CENTRALNA«
ul. Dunajewskiego 1
Telefon 1460

»ESPLANADA«
Karol Wołkowski
ULICA PODWALE L. 1

*„Grand-Hotel"*
*ul. Sławkowska 5*

„TEATRALNA"
Szpitalna 38, Tel. 2320
vis à vis Teatru im. Słowackiego

### KINO-TEATRY

KINO „NOWOŚCI", ulica Starowiślna L. 21. — Telefon 2345.

KINO „WARSZAWA", — Stradom 15.

### KOŁDRY

K. Sulikowski
Grodzka 59

### KONFEKCJA MĘSKA

Włodzimierz Car
Sławkowska 8

J. GOLDMANN
STRADOM 18
Kapelusze, bielizna, krawaty.

NA RATY
GRÜNBAUM i ROTNER
Konfekcja damska i dziecięca. Bielizna damska, męska i dziecięca. Obuwie. Płótna, zefiry, firanki, materjały krajowe i zagraniczne i t. d. Dla P. T. Urzędników i wojskowych rabat. Wielopole 15, vis à vis P. K. O.

Jakób Schmaus
Grodzka 4

Skórczewski i Polakiewicz
Florjańska 13

Z. Zdanowicz
Sławkowska 3. Telef. 516.

### KONFEKCJA DAMSKA

W. Bromowicz
Szczepańska 1

KAROL JAROSZ
bluzki i płaszcze.
Florjańska 35. Telef. 2329.

Maison Riette
Sławkowska 25.
Modele. Modele.

Nadeszły
oryginalne paryskie modele jakoteż wszelkie przybory modniarskie oraz aksamity i jedwabie
Hurtownie! Detajlicznie!
S. WURZEL
Rynek gł. 11, w podworcu
(Dom Wenecki).

### KONFEKCJA DZIECIĘCA

ADOLF FABER
FLORJAŃSKA 6.
STROJE DAMSKIE

### KONIAKI

J. & F. Martell
Cognac
wszędzie do nabycia.
Hurtownia sprzedaż u reprez. Dr Z. Dzikowski, Sp. z o. odp. Jagiellońska 5. Telef. 3033.

### KSIĘGARNIE SKŁADY NUT

J. Czernecki, Rynek gł. 11
książki szkolne, naukowe, atlasy, mapy, słowniki i t. p.

Dr K. Wł. Komaniecki
ODBUDOWA PAŃSTWOWOŚCI POLSKIEJ
Najważniejsze dokumenty 1912— styczeń 1924. — Cena zł 20 Z przesyłką pocztową zł 21.
Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Gebethner i Wolff
Rynek gł. 23
książki, nuty, pisma krajowe i zagraniczne.

Księgarnia
„Nauka i Sztuka"
Podwale 6. Książki szkolne, żurnale.

Księgarnia Polska
mapy, książki, atlasy, nuty na rozmaite instrumenta i orkiestrę
Sławkowska 3 (Hotel Saski)

Księgarnia T. S. L.
św. Anny 5 — Książki szkolne

ŻURNALE MÓD
M. LANDAU, Krzyża 5

### KOSMETYKI

PASTA DO ZĘBÓW
„DERMADONT"

Oryginalne
WALLACE-KOSMATA
Eau de Cologne Russe
wszędzie do nabycia.

### LIKIERY

Fabryka najprzedniejszych likierów
*ERVEN LUCAS BOLS*
Rok zał. 1575
Żądać wszędzie!

### LINOLEUM

wszelkiego rodzaju do nabycia w firmie
PRZEMYSŁ LINOLEUM I CERAT
Rynek Główny 10.

### MALARZE

KAROL ORLECKI
malarz dekoracyjny, pokojowy i kościelny, oraz pokostniczo-lakierniczy
Łobzowska 15 T. 1520

### MANUFAKTURA

BOJARSKI & HEINICH
W WARSZAWIE
Przedstawicielstwo i Skład Komisowy Akc. Tow. Przemysłowego
JULJUSZA HEINZLA
W ŁODZI
oddział w Krakowie, Florjańska 4.

### MASARNIE

Tomasz Knobel
Długa 27

### MASZYNY DO PISANIA

L. AKSMAN
Szewska 22

„Cichy Remington"
Model 12.
Florjańska 14. Tel. 2263.

### MASZYNY DO POWIELANIA

*Rudolf Nowak*
*Grodzka 44. Tel. 3541*

### MASZYNY I NARZĘDZIA ROLNICZE ORAZ WOZY GOSPOD.

JAN CHLIPALSKI
Rynek Kleparski 14
— Telefon 4597 —

### MEBLE

LEON GOTLIEB
urządzenia pokoi
Rynek gł. 12. Telef. 4498.

M. PLESZOWSKI
MAŁY RYNEK L. 2
TELEFON Nr 4136
poleca:
urządzenia mieszkań, dywany perskie, kołdry, koce, łóżka mosiężne, niklowe, dekoracje wnętrz, brokaty i t. p.

### MEBLE BIUROWE

„Jerry" Kraków, Florjańska 28 Katowice, Zielona 15 Lwów, Sykstuska 2

### MLECZARNIE

E. DOBRZYŃSKA obecnie B. PYTEL wydaje śniad obiady i kolacje po przystępnych cenach:
Plac WW. Świętych 10. Tel. 3328.

R. Chmura i R. Zawilińska
ul. Św. Jana 13
polecają swą kuchnię doborową.

Mleczarnia Hygieniczna
W. KAPUSTA
św. Anny 7.
Kuchnia jarska i mięsna.

### MODNIARSTWO

Najnowsze modele oraz pracownia
K. Jarosz, Florjańska 35
Ceny przystępne!

DORA KLEIN
Krakowska 6 - Tel. 3211
pol. kapelusze damskie oraz przyb. modniarskie hurt. i częściowo.

### NACZYNIA

Bernard Greschler
Grodzka 43
Naczynia aluminiowe.

ADOLF SATTLER
GERTRUDY 24.
Artykuły turystyczne i naczynia aluminiowe.

### OBUWIE

GIZELA BRAND
obuwie wykwintne damskie i dziecięce
ulica — Starowiślna l. 6.

M. BOCHENEK
skład obuwia
ULICA STRADOM L. 19

Wykwintne zagran. obuwie
MAREK CZOPP
UL. SZEWSKA 13.

Skład fabryczny pasty do obuwia i podłóg
DOBROLIN
M. Sierotwińska, ul. Sienna 12.

JÓZEF DZIDEK
Tomasza 9, róg Sławkowskiej
— Pracownia obuwia. —

KEMPLER & SCHÖNBERG
Szczepańska 5
poleca również kalosze i śniegowce.

ANTONI WILIŃSKI
magazyn obuwia męskiego, damskiego i dziecięcego.
UL. ŚW. TOMASZA 18.

Z. ZDANOWICZ
UL. SŁAWKOWSKA 3
Telefon 516

### OPTYCY

Teodor Tomaszkiewicz
optyk i mechanik
Florjańska 30.
Wejście z sieni.

K. VOIGT
UL. MIKOŁAJSKA 20
skład towarów optycznych

### OWOCARNIE

Główny skład owoców południowych
B. ANIS
Szewska 15. — Telefon 1565.

### PERFUMERJE

Teofil Bękner
Sukiennice 20

L. Korzeniowski
Florjańska 29.
Perfumy na wagę.

LESERKIEWICZ I SKA
Rynek główny L. 11
Plac Szczepański L. 2

TOW. HANDLOWE
„REIM" S. A.
Rynek gł. 37. — Tel. 20.

Witold Theobald
dawniej Bracia Theobaldowie
Sławkowska 1.

Bracia Weissberg
Krakowska 17
Telefon 4529.

WOJCIECHOWSKI & R. ŻAK
Karmelicka 21. Tel. 3528.

### PŁASZCZE GUMOWE

CENY ZNIŻONE!
A. BROSS
Florjańska 44
obok bramy Florjańskiej.

### PŁÓTNA

I. WIKLER, STRADOM 5
poleca płótna, szyrtyngi, bieliznę osobistą, stołową i pościelową, zefiry, drelichy i koce z fabryk zagranicznych.

### PRALNIE

„TĘCZA"
Centrala: Czarnowiejska 72
Telefon 1471

### PRZYBORY PISM.

R. ALEKSANDROWICZ
Basztowa 11. — Tel. 311 i 4064.
Magazyn przyborów biurowych.

E. CZAPLINSKI
SZEWSKA 2.

H. GRUENBERG, Wiślna 9. Tel 4198. Magazyn papieru, przyb. piśm. szkolne i rys.

Wydawnictwo kart artystycz. i Hurtownia papieru
„KRAKUS"
ul. Mostowa 1.

PAPIERNIA SZ. NEUMANN
Dietla 55. Telefon 1019
poleca zeszyty, tapety oraz wszelkie papiery.

„PHILATELIA" RYNEK 9
(Pasaż Bielaka), poleca albumy i znaczki pocztowe dla zbieraczy.

A. ZEMBRZYCKI
Magazyn papieru, przyborów szkolnych i kancelaryjnych
Florjańska 9

### PRZYBORY WOJSKOWE

J. KASESNIK
Florjańska 20 Telefon 1500
Pierwszorzędny skład wszelkich przyborów wojskowych, materjałów, galanterji, artykułów do podróży i t. d.

Henryk Recht
Florjańska 2.
i t. p. — Hurtownia i detal.
skautowskie, studenckie, górnicze
oraz wszelkie oznaki strzeleckie

### RESTAURACJE

„Grand-Hotel"
Sławkowska 5.

RESTAURACJA MIESZCZAŃSKA
Florjańska 19.

STARY TEATR
ul. Jagiellońska 1.
Filja: „Hotel Francuski", ul. Pijarska 13.

### ROWERY I PRZYBORY DO TYCHŻE

E. KLUSKA
GRODZKA 63.

J. KULLANDA i W. JAWORSKI
DŁUGA 11.

M. i B. Weissberg
Starowiślna 10. — Tel 3058
Poleca również maszyny do szycia.

ARNOLD
WEISSMANN
SZEWSKA 13.

### RĘKAWICZKI

Najtańsze źródło zakupu
Dom handlowy
„POOL"
Wielopole 14.

### RYBOŁOWSTWO

WIKTOR WANDERER
SZEWSKA 21. — TEL. 3520.

### RYTOWNICY

Wytwórnia pieczęci kauczuk., monogramy — herby — podpisy wykonuje
MIECZYSŁAW PREISNER
Rynek główny 7 (w podwórzu).

Atelier art.-rytownicze
EDWARDA SORKINA
Grodzka 58
wykonuje wszelkie zamówienia po cenach niskich.

*J. Walenta*
*Pieczęcie kauczukowe*
*Sławkowska 3*
*(Hotel Saski).*

### SAMOCHODY

BUICK — FORD
Zastępstwo: „Elibor" S. A.
Ł. J. BORKOWSKI
oddz. Kraków, Rynek gł. 26.

### SANITARNE

*M. Maruńczak*
*Sławkowska 10*
*artykuły gumowe, opatrunkowe i chirurgiczne.*

TOW. HANDLOWE
»REIM« S. A.
RYNEK GŁ. 37. — TEL. 20.

„SANITARIA"
Sp. z ogr. odp.
Sławkowska 6. - Tel. 3050
instr. lekarskie, art. gumowe, opatrunki, szkła chemiczne.

### SKŁADY SKÓR SZEWSKICH

FABRYKA SKÓR
W RYBNIKU
BRACIA ŻUREK
HURTOWNY SKŁAD
UL. STAROWIŚLNA L. 10

### SPORT

LESERKIEWICZ
I SKA
RYNEK GŁÓWNY 11.
PL. SZCZEPAŃSKI 2.

Tow. HANDLOWE
„REIM" S. A
Rynek Gł. 37. Tel. 20.

### SREBRO-PLATERY

jak również inkrustacje, bronzy i szkła weneckie poleca
M. JAKUBOWSKI
Sukiennice 26-27.

### SWIECE-MYDŁO

Filja krakowskiej fabryki szczotek i pędzli
Sławkowska 2. — Tel 2428.
Skład świec „GLORJA".

ST. ROŻNOWSKI
Fabr. mydła i mydełek toaletowych
Pędzichów. — Tel. 178.

### SZKŁO PORCELANA

W. BAZES
RYNEK GŁÓWNY 35
Krzysztofory

A. EDER
Florjańska 6. — Tel. 2131.
specjalność: porcelana Rosenthala

J. GROSS
RYNEK GŁ. L. 9
lampy elektryczne, porcelana kryształy.

WŁ. TOMASZEWSKI
RYNEK GŁ. 16. TEL. 1148.
u wylotu ul. Grodzkiej.

### SZTANDARY

Kopaczyński i Ska
Bracka 2. Telefon 2330.
Pracownia dla sztuki kościelnej.

### TECHNICZNE

I. MACHAUF, Dunajewskiego 6 bogato zaopatrzony skład maszyn, pomp, armatur, stali, narzędzi i wszelkich przyborów techn. i elektrotechn. Tel. 1001.

### TOWARY BŁAWATNE

— NA RATY —
plusze, aksamity, jedwabie, materjały wełn. oraz płótna poleca
GRODZKA 60

M. Schenker
Rynek Gł. 15. Tel. 2399

### TOWARY KOLONJALNE

STEF. CIEŚLA, Karmelicka 9
herbata, kawa, wszelkie gatunki mąki węglerskiej i krajowej, ryż cały i t. d.

Z. SPIECHOWICZ i M. FILIPEK
Grodzka 26. Tel. 165.

### UBRANIA GOT.

Na raty
JÓZEF EMMER
Rynek gł. 11 „Dom wenecki" w podwórzu. Konfekcja męska, damska i dziecięca.

NA RATY
A. MAJBRUCH
MIODOWA 14.

Wyprzedaż letniej konfekcji męskiej
Ceny o 20% zniżone
S. STRASSBERG, UL. FLORJAŃSKA L. 6

### USZCZELNIENIA

USZCZELNIENIA
skórkowe, fibrowe i gumowe
H. ŚPIRA
Zwierzyniecka 23. Telefon 4394.

### WITRAŻE

T. Zajdzikowski
św. Jana 30.

### WODY MINERALNE

Woda gorzka
„AMERA"
wyrobu fabryki
K. Rząca i Chmurski
ul. św. Gertrudy L. 4
Najlepszy środek przeczyszczający!
Do nabycia w aptekach, drogerjach i t. p.

### WÓDKI I WINA

T. CIEŚLIŃSKI i Ska
Florjańska 14 (wchód od Tomasza)
Sprzedaż detajliczna win i wódek po cenach hurtownych.

Federowicz i Polugyay
Podwale 6. Tel. 123
wytw. win musuj. i hurt handel win, wina mszalne z wł. winnic.

### WYSTAWA ARTYSTYCZNA

SALON SZTUKI
Szpitalna 40, telefon 2486.
Meble artystyczne.
Dywany perskie.
Obrazy — Antyki.
Bronzy — Rzeźby.

### WYROBY DREWNIANE DO BATIKOWANIA

Wiktor Wanderer
ul. Szewska 21
Tel. 3520.

### WYROBY KOSZYKARSKIE

SYNDYKAT KOSZYKARSKI S. A.
Szczepańska 1, tel. 1493

### WĘGIEL DRZEWO

A. BLUMENFELD
Pawia 12. Tel. 39
dostarcza hurt. i detal. węgiel z pierw. i oryginalnych kopalń górnośląskich i kraj.

Sprzedaż i zastępstwo węgla wyłącznie jaworznickiego
A. GROSS i SYN
Pawia 7 Telef. 1436

Główne składy węgla i drzewa
Dra Fr. Jelenka i Sp.
Pawia 5. Tel. 174.
Zast. węgla jaworznickiego.

Jan Kwiatkowski
Zwierzyniecka 19. Tel. 75 albo 1303
Najlepsze gat. węgla i drzewa.

POLSKI TARG
Składy węgla górnośląsk., kraj., brykietów i drzewa przy ulicy Pawiej. Biura Potockiego 3, tel. 67.

WĘGIEL ŚLĄSKI i KRAJOWY
dostarcza wagonowo
POLSKA SPÓŁKA WĘGLOWA
Andrzeja Potockiego 8. — Tel. 4075.

### ZAKŁADY FOTOGRAF.

Najtaniej wykonuje w 5 minutach fotografje do legitymacyj, paszportów i t. d.
Zakł. fotogr. „ERNA"
Starowiślna (pl. Wielopole)

*St. Stadler*
*dawniej B. Henner*
*Szewska 27.*

### ZAKŁADY KRAWIECKIE

Henryk Blatt
Szewska 18.

MARCIN CZAJA
MIKOŁAJSKA 11.
Magazyn sukien męskich

SPÓŁKA krawiecka W. Filipkiewicza i T. Bętkowskiego, ulica Florjańska L. 57. Magazyn sukien męskich. Skład materjałów angielskich i krajowych.

J. GAGATEK
Hotel Saski, tel. 4011.

Zakład krawiecki damski i męski
J. Kumala
ulica Szczepańska L. 11.

ANTONI MALARZ
Grodzka 53, I. p.
SKŁAD SUKIEN MĘSKICH.
Ulgi w spłaceniu

Fr. Mecnarowski i J. Aksak
Sławkowska 25.

### ZAKŁADY KRAWIECKIE DLA PAN

25% taniej
wykonuje
Zakład krawiecki męski i damski
J. GAJDA
Dębniki Rynek 9

W. Węglarski
Gołębia 5. Tel. 1518.

### ZAKŁAD POJAZDÓW

wynajmuje na śluby, wycieczki i do dworca kolejowego
T. ŻEGLIKOWSKI
Karmelicka 4a. Tel. 69.

### ZAKŁADY TAPICERSKIE

W. KAPELA
SZCZEPAŃSKA 3.

FRANCISZEK ŻAK
DŁUGA 25.

### ZEGARMISTRZE

JÓZEF CYANKIEWICZ
SŁAWKOWSKA 1.

„OMEGA"

### ŻELAZO

KARNISZE MOSIĘŻNE
najtaniej
S. BREIT, ul. Sienna 1

Łopaty stalowe
Kres S. A. Biała (ad Bielsko)

PODKOWY
gotowe i półfabrykaty
Kres S. A. Biała (ad Bielsko)

### ZAKŁADY POGRZEBOWE

Zakład pogrzebowy
ONUFREGO FIUTA
Grzegórzecka 7, tel. 4105
vis à vis Collegium medicum.

Czcionkami Drukarni Literackiej w Krakowie, ulica Jagiellońska L. 10.

Rządca drukarni L. K. Górski.